JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ն. ՓՈՂՈՑ ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԱԹԵՐԹ

Պ Ա Տ Կ Ո Ւ Ա Կ Ա Ր Դ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوهانس فرید
اداره خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ٤٥

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՑՄԱ.
Պոլսոյ համար	80 Ղչ.	45	25 Ղչ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դուելիք ծանուցմանց համար ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՎԵՐՋ ԱՌՆԵԼՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏԸ…

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՄԷՋ ԱՒԵԼԻ ԼԱՒ Է ՀՐԱՑԱՆԻ ԳՆԴԱԿ ԸՆԴՈՒՆԻԼ
ՔԱՆ ՌՈՒՄԲԻ ԳՆԴԱԿ

Ամբողջ Մակեդոնիան ռազմավայր ընող և Թրակիոյ դաշտերը արիւնոտող արդի պատերազմը շահեկան դիտողութիւններ կը հայթայթէ մեզի, և դարձեալ քանի մը կէտեր կը հաստատէ պատերազմական զէնքերով յառաջ եկած վէրքերու խնդրոյն վրայ։

Նախ և առաջ ըսե՛նք թէ տարբերութիւն մը կայ հրացանի կամ միթրայեօզի գնդակներուն և չրաբնէլի գնդակներուն պատճառած վէրքերուն միջեւ։

Կ. Պոլսոյ ֆրանսական հիւանդանոցը մեր վիրաւորներուն այցելող շատ մարդիկ չկրցան ծածկել իրենց զարմանքը, տեսնելով որ կատարելապէս առողջացած են և անկողինէն ելլելու փափաք կը յայտնեն հազիւ երկու—երեք օր առաջ հոն մտնող զինուորներ։

Եւ սակայն այս մարդիկը, ութը տասը օր առաջ, Բըրք Քիլիսէի կամ Լիւլէ Պուրկազի մէջ, հրացանի կամ միթրայեօզի գնդակներ ստացած էին, որոնք կա՛մ իրենց կուրծքէն, կամ ուսէն, ծունկին յօդուածէն, կամ նոյն իսկ լեարդէն և երիկամունքէն անցած էին։ Այս մարդիկը մեռած չէին ո՛չ նոյն միջոցին, ոչ ալ վէրքին հետեւեալ ժամուն, որովհետեւ գնդակը իր անցքին վրայ հանդիպած չէր ո և է խոշոր Թաղանթի։ Ներքին արիւնեզթութիւնը շատ Թեթեւ եղած, և ապաքումը շատ արագօրէն տեղի ունեցած էր, առանց ո և է կնճռոտութեան։

Ծիշդ կնճռոտութեանց այս բացակայութիւնն է որ կրցայ հաստատել շատ հետաքրքրական կերպով հրացանի գնդակներուն պատճառած վէրքերուն մէջ։ Եւ երբ կնճռոտութիւն (գոմփլիքասիօն) կ՚ըսենք, կ՚իմանամ վէրքին Թարախաչումը, ամենաթեթեւ տեսակէն մինչեւ ամենածանր նախուսմները։ Առանք, հին պատերազմներուն մէջ, առանց սովորական դէպքերն էին, որոնք վիրաւորները շատ չուտ անդիի աշխարհ կը զրկէին կամ կը մշտնջենաւորէին հիւանդանոցին մէջ, յաճախ վիրաբոյժները պարտաւորելով անդամահատութեան բոլոր տեսակներուն։

Արդի գնդակը աւելի Թափանցկոտութիւն ունի, բայց նուազ վտանգաւոր է։ Մետաղային պատեանով ծածկուած գնդակը մինչեւ մարդուն մէջ չփռուին ատեն, այն ատեն տաքցած կ՚ըլլայ որ միկրոբային տեսակէտով հականեխական վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Հրացանին կամ միթրայեօզին փողին մէջ անծուխ վառօդներուն բռնկումը ջերմութեան սաստիկ աճում մը առաջ կը բերէ։ Գնդակին ասկէց ծծած տաքութեան վրայ կու գայ աւելնալ փողին մէջէն խիստ արագութեամբ դուրս ելլելուն հետեւանքով նոր տաքութիւն մը։ Յետոյ, զէնքէն դուրս ելլելով իր խիստ ընդարձակ անցքը և անկէ աւելի արագութիւնը ջերմութեան արտադրութեան նոր պատճառ մը կ՚ըլլայ։ Այս պայմաններու մէջ, հարիւրին հարիւր հաւանականութիւն կայ որ գնդակը կը հականեխուի, այսինքն կ՚ազատուի ամէն միկրոբէ՝ մարդկային հիւսուածներուն մէջ Թափանցած վայրկեանին։ Ասկէց զատ, իր երկայն ձեւով և առջեւէն Թեթեւակի սուր ծայրով նուազ վտանգաւոր կ՚ըլլայ նախուսմի տեսակէտով, քան երբեմնի կլոր գնդակը, «ո՛ր» մաշը որ մարդուն հագուստներուն մէջէն կ՚անցնի առանց իրեն հետ տանելու կերպաս հատակոտորներ կամ օտար մարմիններ։ Վերջապէս մարդկային հիւսուածներուն մէջ իր անցքին պահուն չի կրեր ո և է զգալի ձեւափոխութիւն։

Մանաւանդ ոսկորներուն հանդէպ տարբեր կերպով մը կը վարուի այսօրուան գնդակը։

Երբ հանդիպի երկար ոսկորի մը ծայրին, այս վերջինը սպնգային հիւսուածէ մը ձեւացած ըլլալով, ընդդիմութիւն չըներ անոր, ինչպէս պիտի չըներ մկանունքը, մինչեւ նոյն կերպով այդ ոսկորին ծայրէն ալ կ՚անցնի։ Անցքը կարուկ է, կանոնաւոր, առանց ոսկրային մասնիկներ փրցնելու, ինչպէս կը վկայեն այս քանին մեր ճառագայթագրութիւնները։ Վէրքը նախուսած չըլլալով՝ արագ կը սպիանայ։ Տեսանք շատ մը ոսկրային յօդուածներ, մէկ կողմէն միւսը ծակուած, որոնք սակայն քանի օրէն բուժուեցան, ներքսայօդային Թեթեւ արիւնհոսութիւն մը միայն ներկայացնելով, որուն անյետս ծծումն ալ արագ եղած է։ Ինչպէս կը տեսնուի. անդին տարբերութիւն կայ, երբ ոչխի առջեւ բերենք հին կապարեայ գնդակներու պատճառած վնասները, և մահաբեր կնճռոտութիւնները, որոնք դժբախտաբար պարտաւորիչ կ՚ընէին յաճախ ոսկրահատում կամ անդամատում։

Ասոր հակառակը, երբ ռումբը (Թընդանօթի գնդակ) իր անցքին վրայ պատահի երկայն ոսկորի մը, ինչպէս բազկոսկր, ծնկոսկր, կամ ազդոսկր, ևն., անմիջապէս կը ճաթեցնէ զայն։ Դէպքը ծանր է, բայց շատ պարագաներու մէջ դարմանելի՝ արծաթ Թելերով ոսկրային կարկերու միջոցաւ։ Մէկ խօսքով, հրացանին կամ միթրայեօզին պատճառած մահացու դէպքերը մնաց մեծամասնութիւնը չեն կազմեր։ Այս մեծամասնութեան մահերը առաջ կու գան վերջին ծայր տարբեր, աւելի կամ նուազ կարեւոր վէրքերէ, և կարելի է ասոնք ալ դարմանել, որովհետեւ սկիզբէն նախեալ չեն։

Ռումբի կտորուանքներէն կամ չրաբնէլի գնտաներէն առաջ եկած վէրքերը ընդհակառակը մասնաւոր ծանրութիւն մը կը ներկայացնեն։

Այդ կլոր գնդակը, գրեթէ տասներկուքամ ծանրութեամբ, բոլորին կապարեայ, շատ հինէն ծանօթ է։ Որսի հրացաններուն կամ հին քարաբիններուն մէջ գտնուած սովորական գնդակն է։ Չկայ վիրաբոյժ մը որ չպարտաւորուի այդ տեսակ գնդակ մը հանելու, որովհետեւ անգամ մը որ մարմին մէջ մտնէ, քիչ ատենէն ընդհանրապէս Թարախ կը գոյացնէ։ Շրաբնէլէն իր ելքը, որ առանց չփումի կը կատարուի, մարդուն հասնելէ առաջ կարճ անցքը, հրացանի գնդակէն նուազ մեծ իր արագութիւնը հականեխումի անբաւական ջերմութիւն մը միայն կու տան անոր։ Հետեւաբար իր ծակած հիւսուածներուն մէջ իրեն հետ կը բերէ միկրոբային սերմեր։

Իր կանոնաւորապէս կլոր ձեւը Թոյլ կու տայ անոր իրեն հետ մարմին մէջ բերելու հագուստի հատակոտորներ, ինչ որ նախուսմի նոր պատճառ մը կ՚ըլլայ։ Միւս գնդակէն նուազ կարծր, քանի որ կապարեայ է, կը ձեւափոխուի և կը տափակնայ ամենադոյզն դիմադրութեան վրայ, նոյն իսկ երբեմն կտոր կտոր կ՚ըլլայ, ինչպէս տեսայ ես անձամբ Բ. ճառագայթներուն մէջ։ Անցքը յաճախ անկանոն է, և հիւսուածները՝ աւելի կը պատռին քան պարզապէս կ՚անցնին անոնց մէջէն։ Բաց ի չափազանց արիւնհոսութիւններէ, այս վտանգուած հիւսուածները չեն դիմադրեր նախուսմի, որ աւելի դիւրաւ կ՚աճի անոնց մէջ։ Շրաբնէլի գնդակներուն Թափանցկոտութեան ոյժը սովորաբար ըսուածէն աւելի մեծ Թուեցաւ ինծի։ Եթէ ինչ ինչ դէպքերու մէջ, ռումբը մորթին տակ քանի մը սանթիմէթր միայն վարը կը մնայ, ընդհակառակը տեսայ վիրաւորներ ալ որոնք մէկ կողմէն միւսը անով ծակուած են։ Սպայ մը դարմանեցի, որուն վիզին խարխուխին վրայ մտնելով, գնդակը ամբողջ Թոքին մէջէն անցած էր վերէն վար, և գացեր կորսուեր էր լեարդին մէջ։ Վերջապէս չրաբնէլի գնդակները ծանր են անհամեմատ կերպով հրացանի գնդակներէն։

ՏՔԹ. ՏԸ ԼԱԳՈՍԴ
Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական Հիւանդանոցին Վիրաբոյժ

ԱՍՏՂԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ՏԱՐԵԳԼՈՒԽԸ

ԵՐԲ ՍԿՍԱՒ ԸՍՏ ՆՈՐ ՏՈՄԱՐԻ 1913Ը

Ամբողջ Երկրագունդին վրայ, և նոյն իսկ Ֆրանսայի շատ մը քաղաքներուն մէջ պահուած է տակաւին սրտագրաւ սովորութիւնը զիրար համբուրելու Դեկտ. 31էն Յունուար 1 լուսնալու գիշերը, ա՛յն հանդիսաւոր պահուն, երբ հանգուցեալ տարւոյն հարսնակէն նոր տարին դուրս կը խոյանայ Թեթեւ Թիթեռնիկի մը պէս։ Կը խորհիմ թէ սխալ մը չգործուեցաւ ըսնաւ, երեկ գիշեր, պատուելով այդ աւանդութիւնը, ա՛յնքան աւելի հաճելի, որքան կան դեռ մելամաղձոտներ, որոնք կ՚ատարկեն այդ սովորութեան դէմ, որովհետեւ ամբողջ աշխարհի մէջ կան միշտ համբուրուելիք շատ Թարմ այտեր։ Եւ յետոյ՝ մենոլոյոգ՝ ուր ծնաւ երեկ նոր տարին, որ ՏԱՍՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ պիտի ըլլայ — ահարկու Թուանշան մը — այս դարուն, բաւական խայծող բոյր մը ունի, ուր չոր վառօդին հոտը տարօրինակօրէն կը զուգուի սատուցիկ պաղուներուն հոտին հետ։

Սակայն մօտէն նայինք անոր։ Այս տարեգլխուն ակզբնաւորութիւնը ցոյց տուող և մարդիկը միեւնոյն յուզումով չրթնաբար համբուրուելու մղող վայրկեանը սա հասարակ կարծուածին չափ լաւ սահմանուած է։ Վասնզի ո՛չ, որովհետեւ ինչպէս քիչ վերջը պիտի տեսնենք, այդ ճակատագրական վայրկեանը ո՛չ միայն պայմանադրական է, այլ նաև փոփոխական, և պատահական։

Արդարեւ տարին սկսաւ, կեդրոնական Եւրոպայի երկիրներուն մէջ, Ֆրանսայէն մէկ ժամ աւելի կանուխ, և քանի մը ժամ աւելի ուշը Ամերիկայի մէջ, քանի որ ժամը կանոնաւորապէս կը յառաջանայ և արեւը հետզհետէ աւելի կանուխ կը ծագի երբ արեւմուտքէն արեւելք երթանք։

Կը մնայ ուրեմն գիտնալ թէ ե՛րբ ըսկսաւ իրապէս 1913 տարին։

Եթէ ճամբորդ մը Աշխարհիս չրջանը ընէ, արեւմուտքէն արեւելք, ժամացոյցը լարելով արեւուն վրայ, կամ, ինչ որ միեւնոյն բանը ըսել է, իր անցած ժամային պլաքներուն ժամացոյցին վրայ, պիտի տեսնէ որ Արեւը մէկ անգամ պակաս կը ծագի իր ելած տեղին բաղդատմամբ։ Ընթադրելով ուրեմն որ ո և է կարեկից անձ մը ճամբուն վրայ իրեն չէ տուած այս դժուարութեան բանալին, իր ճամբորդութեան յուշատետրը, ի դարձին, իր յուկէտին Թուականէն մէկ օր ուշ մնացած Թուական մը ցոյց պիտի տայ։ Ծիշտ ասիկա պատահեցաւ, ի մեծ զարմանս իրենց, Մակէլլանի ընկերներուն, աշխարհի չուրջ անոնց նշանաւոր նաւարկութեան միջոցին։ 1519 Սեպտ. 20ին Եւրոպայէն մեկնած էին Արեւմուտք, ա՛յն պահուն երբ իրենց նաւային յուշատետրը Սեպտ. 6 կը ցուցնէր։ Երբ ընդհակառակն Աշխարհի չրջանը ընենք արեւմուտքէն արեւելք, յուկէտին վրայ պիտի տեսնենք որ օր մը աւելի ապրեր ենք, բաղդատմամբ իրենց երկրին չմեկնողներուն։ Ասիկա պատահեցաւ Մակէլլանի չափ գրեթէ նշանաւոր ճամբորդի մը, Ֆիլէաս Ֆոկի, ու Թոյլ տուաւ իրեն շահիլ գրաւ մը, զոր կորսնցուցած կը կարծէր։

Ինչ՞որ ալ ըլլայ, և այս դժուարութիւններէն խուսափելու համար, հետեւեալ միջոցը ընդունուած է. Նաւարկուները, երբ կ՚անցնին հակոտնեայ միջօրէականէն, որ Կրինուիչի 180րդ աստիճանին վրայ կը գտնուի, իրենց նաւային յուշատետրին մէջ, երկու օր իրարու վրայ, միեւնոյն Թուականը կ՚արձանագրեն եթէ արեւմուտքէն արեւելք երթան, և ընդհակառակն օր մը կը ցատկեն ներհակ պարագային։ Բարեբախտաբար 180րդ միջօրէականը ամենամեծ մասամբ կ՚անցնի նուազ բազմամարդ ովկիանեան մարզերու մէջէն։ Սակայն և այնպէս, գործնականին մէջ, «ժամականի փոփոխութեան գիծը», տեղ տեղ այդ միջօրէականին վրայ, Թեթեւօրէն կը չեղի։ Այս կանոնաւոր չեղումներուն շնորհիւ է որ կարելի եղած է ժամականօրէն Քամչաթքայի ծայրը կապել Սիպերիոյ, և Ալէութեան կղզիները Ալասքայի։

Այսպէս երկրագունդին մէկ երկայնութեան վրայ Փետրուար ամիսը կրնայ երեսուն օր ունենալ, նոյն իսկ նահանջ տարիներուն։ Եւ ահա ամէն բանէ աւելի ասիկա կը ցուցնէ աշխարհի թէ ա՛յն տարեդարձները, զորս կը սիրենք չրջապատել ա՛յնքան անօգուտ և օրտաբին հանդիսաւորութիւններով, պայմանադրական բանի մը միայն կը համապատասխանեն։ Գալով 1913 տարւոյն, վերի ըսուածներէն կը տեսնուի թէ անիկա աշխարհի վրայ սկսաւ ա՛յն պահուն երբ երեկ կէս գիշեր էր 180րդ միջօրէականին վրայ։ Այդ վայրկեանին, մեր ֆրանսական ժամացոյցները ցոյց կու տային 31 Դեկտեմբեր կէս գիշեր։ Հետեւաբար երէկ գիշեր համբոյրները, ողջագուրումները ձախող էին և ուշ մնացած։

Գալով տարիին Յունուար 1ին սկսելու սովորութեան, Կարլ Թ.էն կը սկսի ան Ֆրանսայի մէջ։ Անկէց առաջ Զատկին կը սկսէր։ Երբ ԺԸ. դարուն, նոյնօրինակ բարենորոգում մը եղաւ Անգլիոյ մէջ Լորտ Չէսթըրֆիլտի կողմէ, և որոշուեցաւ որ 1751 Յունուար 1ը 1752 հաշուուի, ժողովուրդը ոտք ելաւ, և քիչ մնաց բզեկ բզեկ պիտի ըներ ազնուական Լորտը հազար անգամ կրկնուած սա՛ աղաղակներով. «Ետ տուէք մեզի մեր երեք ամիսները»։ Գործնաւարական գեղեցիկ և պատկառելի ցոյց մը եղաւ այն։ Սակայն դժոխային Պարքան, որ կը մանէ և կը կարէ չեմ գիտեր մ՚եր իրերուն Թելը, անփոյթ անցաւ այդ եղածներուն վրայ, եթէ ժամանակ ունի քիթը վերցնելու իր մկրատին վրայէն. ան գիտէ արդարեւ թէ ժամանակին փաթուսաը կախուած չունի մարդոց անոր համար նշանակած չափէն, ինչպէս մեր հասակը կախուած չունի սովորական մեթրոյէն։

Ահա ուրեմն 1912ը Թաւ, և մեր ամենքէն քիչ մը անոր հետ։ Շատերը պիտի ափսոսին, որոնց երկչոտ քայլը մէն մի տարեդարձի կը դողայ դէպի գերեզման տանող կարճ ճամբաներուն վրայ։ Բայց ժամանակ անցնելով, երբ մարդս բանական ըլլայ — ինչ որ անպատճառ ըլլալու է ասկէց քանի մը հազար տարի վերջ— այլեւս պիտի չզգայ այս աղայական սրտմտութիւնները։ Ամօքիչ մահուան պէտքը տարիներու վայրէջքին ատեն իրեն պիտի երեւայ ա՛յնպէս, ինչպէս քնանալու փափաքը բազմաշխատ ցերեկէ մը վերջ։

ՇԱՐԼ ՆՕՐՏՄԱՆ
ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՏԱՐԱՆԻՆ ԱՍՏՂԱԲԱՇԽ
1913 Յունուար 1

ՆՇԱՆԱԾԷՆ ԵՏ ԵՂՈՂԸ

«ԶԱՒԱԿ ՉԵՄ ՈՒԶԵՐ»

Կը խոստովանիմ որ ես չհասկցայ… Մ. Կէյան դատապարտուեցաւ օրիորդ Գոսոսի վճարելու, նշանուքը խզած ըլլալուն համար, 1 ֆրանք վնասի հատուցում և 386ուկէս ֆրանք ալ պիտի վճարէ բացեն, օրիորդին ամուսնութեան համար ըրած ծախքերուն փոխարժէքը։

Դատաւորները անանկ խորհեր են որ Մ. Կէյան չէր արդարացներ այս խզումը։ Անիկա փաստ մը ունէր, բայց դատարանը մերժեց զայն ունկնդրել Թօթուելով։ Ո՞րը։ Օրիորդը անոր ըսեր է հարսնիքէն քանի մը օր առաջ.

— Դիտե՛ս, զաւակ բերել չկայ…

— Բայց սիրուհի՛ս, ես կը կարգուիմ հայր ըլլալու համար… իմ երազս է չրջապատուիլ խարտեաշ գլուխներէ…

— Չես ո՞րտեղ կը դնես… Ո՛չ, պարոն, զլխուս «պէյպի» չեմ ուզեր…

Մ. Կէյան գլխարկը և սիրտը առնելով մեկնեցաւ ու ա՛լ անգամ մըն ալ չդարձաւ։

Եւ արդարութիւնը դատապարտեց զայն… Կը յուսամ որ Ֆրանսայի «Բազմամարդութեան յանձնաժողովը» պիտի բողոքէ իրեւ մէկ մարդ.—որովհետեւ անդամներուն մէջ կին չկայ…

— Ինչպէ՞ս, տե՛ս քաղաքացի մը՝ զոր Ֆրանսայի դատաւորներ անխնայ կը հանեն, որովհետեւ կը մերժէ կարգուիլ օրիորդի մը հետ, որ զաւակ ունենալ չուզեր, այլ ընդհակառակը պարտաւոր էին չնորհաւորել զայն և ըսել անոր.

— Գացէ՛ք պարոն, գացէ՛ք և ուրիշին հետ սիրեցէք… փնտռեցէ՛ք ուրիշ նշանած մը, և եթէ ան ալ մերժէ քեզի հետ աշխատակցիլ բազմամարդութեան համար, է՛ ուրեմն, ա՛ն ալ ձգեցէք, յետոյ ըրէք երրորդ, չորրորդ, հինգերորդ փորձ մը։ Փնտռեցէք մինչեւ որ գտնէք, մենք պիտի պսակենք քեզ.։։

Բայց այս կերպով խորհող երիտասարդն ալ դատապարտուած պիտի չըլլա՞յ մշտնջենաւոր ամուրիութեան։

(ՄԱՐԷՆ)

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԺՈՒԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԵՆ

ՆՈՐ ՏԱՐՒՈՅՆ ՍԵՄԻՆ ՎՐԱՅ

Ամէն տարեգլխուն, ասկէց առաջ, դիւանագէտները քանի մը օր հանգիստ զինադուլ ունէին, բայց այս տարի անոնց զինադուլին տեղ տեսնուեցաւ չաքարավաճառներուն զինադուլը։

Գործ չկայ, պատերազմ կայ.

Դրամ չկայ, վառօդի հոտ կայ, ո՛չ միայն Պալքանի մէջ, ուրկէց սկսաւ, այլ ամբողջ եւրոպական, և ըսե՛նք, աշխարհին մէջ։

Եւրոպական տարեգլխուն կը յուսացուէր որ Եւրոպա և անոր հետ քաղաքակիրթ աշխարհը, իբրեւ Կաղանդի նուէր, խաղաղութիւնը պիտի ընդունի։

Բայց այս տարանքը այս պահուս Վիեննայէն կը սպառնի, և ռուսական ճամբաները ա՛յնքան խճողուած են զինուորական կառախումբերով որ ուրիշ ո և է բան չի կրնար անցնիլ այդ ճամբաներուն վրայէն։

ԿԻ ԹՕՐՆ

(9)

ՄԱՀՈՒՉԱՓ ՄԵՆԱՄԱՐՏ

Այս խլացուցիչ ժխորին մէջէն, Լիւսի Մօրտանթի կարուկ և որոշ ձայնը լըսուեցաւ.

— Հաշիւ եղած է, կ՚ըսէր, որ առնուազն մէկ ժամ պիտի անցնի պայթումին վայրկեանէն սկսեալ, մինչեւ որ քանդակագործներէն ո և է մէկը երիզուածին վրայ ելլէ և չրջակայքը, քիչ խուզարկելու, և անոնցմէ մեծ մասը քարահանքին մէջ պատսպարուած ըլլալով՝ պիտի կրնան բաժնուիլ իրենց գործէն, մինչեւ որ յանցապարտները բանտ առաջնորդեն կրկէն. առաջին կէտ ի նպաստ մեզի։ Երկրորդ կէտ մը, գրեթէ ապահով, մեր հետեւած ուղղութեան մէջ չպիտի փնտռեն, նկատելով որ ձկնորսի ո և է նաւակ այս ժամուս չի կենար հոն, և փախստական մը ժամանակ կորսնցուցած պիտի ըլլար ուզելով բաց ծովուն վրայ ելնել այդ տեղէն։ Ծիշտ այս պահուս, մոլեր անշուշտ կ՚սկսի փարատել. քու անհետացումդ նոր հաստատուեցաւ. բայց չեն կրնար աւելի հեռուն երթալ։ Ոչ Ծիմ, ոչ ես, ոչ ձեր պաշտօնեան գործակալներէն մին չի կրնար կասկածուիլ իբրեւ մեղսակից։ Առաջին անակնկալը անցնելէ վերջ, զիրար դարձեալ գտան, և յետաձգելով այս գործին քննութիւնը, ամուսինս և իր մարդիկը կառքով կերթան դէպի Բիլլմութ այն այցելուին հետ զոր կայարան կը տանէինք։ Ինծի հետ եկողը, ծիշտ ձեզի պէս ծպտեալ մեր լաւագոյն բարեկամներէն մէկուն պատկերովը, գրաւ կը դնեմ որ մեզմէ շատ առաջ տուն վերադարձած է։ Մենք զայն հոն պիտի գտնենք, ձեր ծառայութեան դնելու պատրաստ այնպիսի ճարտարութիւն մը՝ զոր հարկ է հանճար կոչել, և որուն կը բաղդատուի միմիայն իր սիրտին ազնուութիւնը։ Ան գիտէ ձեր քաշածները և իր դատը նոյնացուցած է ձերինին հետ։ Գործին ուղղակի մասնակցողներուն համար այսչափը կը բաւէ։

«Քեզ կը տանիմ քանի մը ամիսէ ի վեր իմ բնակած Զերրան գիւղակին մէկ ամարանոցը, ուր կայքս, անձս և այս պահուս ձեր ներկայացուցած դէմքին նման ծերունի ազգականի մը անձը, ամենօրեայ տեսարան մըն են տեղացիներուն համար երկար չաբաթներէ ի վեր։ Այսպէս ուզեց ձեր փախուստը պատրաստողը, որ այս գործին բոլոր Թելերը իր ձեռքին մէջ կը բռնէ, և որուն հնազանդած ենք բարեպաշտօրէն, ճանչնալով անոր ինչ ըլլալը և զայն առաջնորդող չարժառիթները։ Ան բարեկամը եղած է ձեր ողբացեալ հօր՝ Արթըրի։ Միասին աշխատեցան շատ գեղեցիկ, շատ ազնիւ, բայց շատ վտանգաւոր գործի մը։ Անոնց գործակցութիւնը գաղտնիք մը մնաց ենթարկուած վտանգներուն պատճառաւ եւ անշուշտ ասոր համար է որ հանդիպած չէք իրեն և չէք ճանչնար զայն։ Բայց ան կը սիրէր քեզ պատճառովը անոր, որուն զաւակն էք։ Քու վրադ խոյացող ահաւոր աղէտքը, այս անարդար դատապարտութիւնը, եղկելի հօրդ սմուր մահը, այս ամէնը առաջին օրուան չափ անողոք և զգալի է այսօր ալ։ Երդում ըրած է ձեր երկուքին վրէժը լուծելու, լուծելու այն խաւարչտին հանգոյցին բոլոր Թելերը և պիտի յաջողի, ապա Թէ ո՛չ ես զինքը ճանչցած չեմ ըլլար։

«Կ՚անդրադառնամ Թէ ինչ բաժին կը սահմանէ ձեզի ահաւոր և ցարդ անըմբռնելի Թշնամիի մը դէմ իր մղելիք ճակատամարտին մէջ։ Ահա այժմ դուն պարզապէս աներեւոյթ պիտի ըլլաս. պիտի չքանաս, ինչպէս ջուրի մէջ աւազ մը աներեւոյթ կ՚ըլլայ արեւուն ճառագայթներէն։

— Անշուշտ մինչեւ որ խաղանք վերջացնենք վերջին արարուածը, որովհետեւ տակաւին գործերնիս քիչ չէ։ Սակայն յոյս ունեցիր։ Պոհէ՛ պազարինութիւնդ որ ճշմարտապէս հրաշալի եղաւ, եթէ մտածենք բոլոր քաշածներուդ վրայ։ Բայց մենք կը ճանչնայինք մեր Արթըրը… Ծիմ կը վստահացնէր Թէ կրնայինք քեզմէ պահանջել հոգ չէ Թէ որքան տոկունութեան և լուռ դիւցազնութեան ճիգ, և արդարեւ սուտ չհանեցիր զինքը։ Քաջուբի՛ն, սիրելի Արթըր, քիչ ատենէն եղբայրս… Աւետիս մը կը պահէի վերջին համար, հազիւ կը համարձակէի ըսել քեզի. մէկ ժամէն Միւրիէլի հետ պիտի ըլլաս։

Միւրիէլի անունին, բոլոր այս հանդարտութիւնը, այս ինքնազսպումը՝ որուն վրայ կը պարծենար Տիկին Մօրտանթ, կարծես փչելու մօտ էին։ Արթըր սարսռաց ուժգնապէս և իր ծպտումին ձերմակ մազերուն տակ, Լիւսի կրցաւ տեսնել անոր գեղեցիկ նիհարցած դէմքը՝ որ սաստիկ կարմրէն կ՚անցնէր մահացուին դեղնութեան մը։ Իր սիրտը բաբախեց կրկնակ հարուածներով. այրող արցունքներ բարձրացան իր կոպերուն աչքերին մէջ։

— Արթը՛ր, Արթը՛ր, մրմնջեց պատուական մանկամարդ կինը, կարեկցութեամբ զգածուած, շատ չուտ խօսեցայ… չափազանց տաղապեր էք… խեղճ հոգիդ երջանկութեան սովորութենէն կապտուեր է։ Բայց պիտի վերադառնայ, բարեկա՛մ… Ձեր կորսնցուցածին փոխարէն՝ հարիւրապատիկ պիտի հատուցուի։ Պէտք գտնես դարձեալ քու ամբողջ ոյժդ, և պիտի կրնաս, երբ ժամը հասնի, մղել խիստ ճակատամարտը որ քու առջեւդ է։ Գալով քեզ սիրողներուն հաւատարմութեան, վայրկեան մը բնաւ չի պակսեցաւ, ինչպէս գիտես այսօր։

Խիստ զօրաւոր յուզումի մը ծանրութեան տակ ծռած գլուխը վեր բարձրացաւ։ Ուրախութիւնը, յոյսը, արդար հպարտութիւն մը կը փայլէին իր աչքերուն մէջ, վանելով անձկութեան ծանր քօղը՝ զոր տարապարտ ամօթ մը ծանրացուցած էր իրենց վրայ։

— Գիտէի՞ք այն ատեն, հասկցած էի՞ք թէ երբէք յանցաւոր չէի այս ապիկար գործին մէջ, թէ չէի կրնար զայն գործած ըլլալ. ի՛նչ որ ալ ըլլային վկայութիւնները, ապացոյցները, պարագաները, ծանրացուցիչ յայտնութիւնները։

— Գիտէ՛ինք։ Այդ ապացոյցներէն ոչ մէկը մեզի համար արժէք չունեցաւ, սա՛ պարզ պատճառով որ քեզ կը ճանչնայինք։ Քեզմէ չէր կրնար գալ ստորին և անարգ ոչինչ։ Ծիմ, Միւրիէլ և ես ասկէց դուրս չէինք ելլեր։ Եթէ ուրիշ վկայութիւններ տարբեր կերպով կը խօսէին, այդ վկայութիւնները պարզապէս սուտ էին։

Պատուակա՛ն սիրտեր, ըսաւ Արթըր, յուզումէն խեղդուած։

— Հէ՛, սիրելի բարեկամ, մեզի պէս պիտի չըլլայի՞ր դուն, եթէ պարագան նոյնը ըլլար։ Ի՞նչ կը նշանակէ բարեկամի անունը, եթէ մարդս Թուլնայ առաջին տագնապին։ Միշտ կը կրկնեմ, մենք մնացինք քու ամուր կուսակիցներդ։ Աւա՜ղ, կորուստդ ողբալէ տարբեր բան՝ չէինք կրնար. բայց փառք Աստուծոյ, ամէն բանի կարող մարդ մը եկաւ։ Անիկա քու անարգ պատիժիդ վրայ ողբալէ աւելի բան մը ըրաւ, պարտք սեպեց դադրեցնել զայն։ Գործի վրայ հանեց անձնուէր աշխատակիցներու ամբողջ բանակ մը։ Համբերութեամբ հիւսեց փախուստդ, քեզի կարկառեց իր զօրաւոր ձեռքը, և ահա՛ քեզ դարձուց ազատ օդին։ Ամէնն այս չէ. իր արծուի աչքը խորտակուեց խաւարին ստորմիքին մէջ՝ ուր կը վխտան դժբաղդութեանդ անարգ հեղինակները, և կը պնդէ Թէ խլած է անոնց դիմակը, պարտաւորած է զանոնք խոստովանելու Թէ, քեզի դէմ կուտակուած ենթադրեալ ապացոյցները խաբէութիւն և ցնորք էին միայն։

(Շարունակելի)

ՄԵՐ ԳԱՒԱՌԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Թերթիս շրջուն վարչական պաշտօնեայ Պ. ՊԵՏՐՈՍ ՎԱՆԵԱՆ Պոնթա, Պոնթա-Էրէյլի, Պոնթա-Պորամաի կողմերը ուղեւորեցաւ թերթին գործակալական եւ բաժանորդագրական կարգադրութիւններով զբաղելու համար։ Վստահ ենք թէ «Մանզումէի» ազնիւ բաժանորդները չպիտի զլանան իրեն հարկ եղած օժանդակութիւնը։

Ի բացակայութեան եւրոպական խաղաղութեան, Եւրոպան գոնէ Ցուն. 1ի առաւել գոհ պիտի ըլլար Պալքանեան հաշտութենէն։ Բայց ժամանակէ մը ի վեր Լոնտոնի եւ Կ. Պոլսոյ միջեւ (եւ փոխադարձաբար) անոր կորած անցքը վտանգաւոր է իրեն համար, եւ կը վախցուի որ մի՛ գուցէ ճամբան կորսուի։

Ֆրանսան սակայն կը պահէ իր զուարթամտութիւնը, անշուշտ շնորհիւ սա՛ սկզբունքին որ, երբ ամէն ինչ լաւատեսութեան պատճառ, ասիկա պերճանք կ'ըլլայ, իսկ երբ ամէն ինչ գէշ երթայ, անհրաժեշտ հարկ մը կ'ըլլայ։

Երրեակ Համաձայնութիւնը այսօր սա՛ զգացում մը ունի թէ պէտք է խաղաղիկ պայմանաւորութիւն մը պահէ, թէ, երբ պարտաւոր է հսկելու, պատճառներ չունի տագնապելու։

Ընթացիկ պայքարներուն մէջ երկու մտահոգութիւն կայ. եւրոպական ապահովութեան մտահոգութիւնը, եւ իւրաքանչիւր երկրի իր սեփական արժանապատուութեան մտահոգութիւնը։ Ո՛չ մէկուն ապահով, ո՛չ մէկուն թոյլ տալ իրեն ապահով. այս տարւոյն սկիզբը անս ա՛յս է ամէնուն հաստատ գիտաւորութիւնը։

«Համաշխարհիկ քաղաքականութեան մէջ ո՛չ բացակայ, ո՛չ մինակ», կ'ըսէր անցեալ օր Մ. Բուանքարէ, ասիկա երէկի պատմութեան սահմանը չէ միայն, այլ վաղուան ալ ամէնուն ծրագիրը։

Հարց դրուած խնդիրները բազմաթիւ են եւ ծանրակշիռ։

Նախ Աւստրիոյ խնդիրը։

Աւստրիոյ անկախութիւնը Եւրոպայի հաւասարակշռութեան անհրաժեշտ է, բայց գժբախտաբար ան իսկ այս ժամուս կործնս կը կասկածի իր միութեան վրայ։

Ալպանիոյ խնդիրը, որուն սահմանները Եւրոպա տակաւին կը վարանի ստուգելու, ա՛յնքան կը վախնայ որ այս մասին կրնան ծագիլ գժտութիւններ Մեծ Տէրութեանց միջեւ։

Ռումանիոյ խնդիրը, որ քանի մը օրէ ի վեր կը սկսի աւելի մեծ ծանրութիւն մը առնել, որովհետեւ Ռումանիոյ մէջ զօրաւոր կուսակցութիւն մը կայ որ հող կը պահանջէ եւ տրամադիր է թերեւս յանդուգն ձեռնարկի մը։

Վերջապէս Պալքանեաններուն խնդիրը, արեւելեան հսկաբաւոր խնդիրը, որ այսօր ալ չէ լուծուած ինչպէս երէկ, եւ որուն լուծումը կը թուի դարձեալ հետաձգուած ըլլալ, որովհետեւ Թուրքիա կը պնդէ հակառակ կերպով, ա՛յնպէս որ անհնարին մը պիտի չըլլայ քիչ օրէն տեսնել եթէ ոչ նոր պատերազմ, այլ գոնէ բանակցութեանց երկար խզում մը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ԵՒ ԴԵՐԱՍԱՆՈՒՀԻՆԵՐԸ

Պատերազմի նախօրեակին, Բարիզէն դերասանուհիներու խումբ մը կը պատրաստուէր ճամբայ ելլել դէպի Պէլկրատ, Սոֆիա, Աթէնք, Պոլիս «Թուռնէ» մը կատարելու նպատակով. բայց պատերազմը վրայ հասնելով որոշուած «Թուռնէն» անկարելի եղաւ. հետաքրքրականը այն է որ բարիզեան դերասանուհիները ամէնէն աւելի իրենք կ'արտայայտեն իրենց զգայուն եւ սրոշ զայրոյթը Պալքանեան պատերազմին դէմ, որուն զոհերը կը համարեն ինքզինքնին. պատերազմին պատճառով իրենց զգացած վնասները անմխիթար կացութեան մը մատնած են զիրենք, Ահա թէ ի՛նչպէս կը բացատրէ իր յուսահատական դրութիւնը յիշեալ դերասանուհիներէն մէկը.

— Եւրոպան սպառազինման մէջ է, քոլէրան Պոլսոյ դուները եւ նոյնիսկ իր ներսն է մտած։ Թուրք, Սերպ, Պուլկար, Յոյն, Դարտասեղի բնակիչներ սուգով պատուած են, տնտեսական տագնապը կը տիրէ հոն։ Ի՛նչպէս կ'ուզէք որ դերասանուհիներու խումբ մը Ֆրանսայէն իր թալով հոն, որքան ալ գեղեցիկ, ճոխ ներկայացումներ տայ ան, կարենայ զոհացուցիչ հասոյթներ ձեռք բերել։ Ընկերուհիներէս մէկը, Տիկին Ժան Հատինկ եւս մտադիր էր Վիեննա, Պուքրէշ, Պելկրատ, Աթէնք շրջան մը կատարել, բայց ստիպուեցաւ մնալ Բարիզ։ Ես ալ նոյնպէս մերժեցի մեկնիլ դէպի Արեւելք, որովհետեւ նախ չեմ ուզեր երթալ մեռնիլ քոլէրայէն... երկրորդ՝ անկարելի է քաղաքական ներկայ տղալի կացութեան մէջ, ներկայացումներ հրամցնել տառապող մարդոց սրտերուն։

Յիշեալ արուեստագիտուհին իր այդ խօսքերով խաղաղասիրական մեծ ոգի մը ցոյց կուտայ. միւս կողմէ իրբեւ համբաւաւոր եւ աշխարհածանօթ Տիկին մը, որ կրնար քաղաքական եւ դիւանագիտական բարձր շրջանակներու հետ յիման մէջ գտնուած ըլլալ, հարցուեցաւ իրեն թէ արդեօք մասնաւոր տեղեկութիւններ ունէ՞ր Աւստրիոյ խառնակ ընթացքին եւ Ռուսիոյ նախապատրաստական միջոցներու մասին։

— Ո՛չ, պատասխանեց ժպիտով մը դերասանուհին։ Բայց որքան որ գիտեմ, հաշտութիւնը չկնքուեցաւ Լոնտոն հաւաքուած պատուիրակներուն միջեւ։ վաղը կրնայ պատերազմը դարձեալ սկսիլ. եւ տակաւին կ'ուզեն որ ճամբայ ելլեմ դէպի այդ ամայացած, քոլէրայի ճանկերուն մատնուած, օգապատ քաղաքները։

ԴՇ.Ի ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ԹՈՒՐՔԻԱ ՈՒՐԶԱՓ ԲԱՆ ԹՈՂՈՒՑ

Ինչպէս երէկ մանրամասնօրէն գրած էինք, Դշ.ի Լօնտոնի ժողովին մէջ, Րէշիտ փաշա իր կառավարութեան անունով յայտարարեց թէ դաշնակիցներուն կը թողու եւրոպական իր ամբողջ հողերը սկսեալ Էտիրնէէն արեւմտեան կողմէն։

Եւրոպական Թուրքիա կը բաղկանայ 7 վիլայէթներէ, որոնք են.—

ՊՈԼԻՍ
ԷՏԻՐՆԷ
ՍԷԼԱՆԻԿ
ՄԱՆԱՍԹԸՐ
ԳՈՍՈՎԱ
ՇՔՕՏՐԱ
ԵԱՆԵԱ

Թուրքիա այս եօթը վիլայէթներէն հինգը կը ձգէ։

Շահեկանութենէ զուրկ չէ ձգուած այդ գաւառներուն մէկ ամփոփ վիճակագրութիւնը տալ հոս հետեւեալ կերպով.—

	քառ. քիլ.	բնակիչ
Սէլանիկ	35,000	1,130 800
Մանասթըր	28,500	849,000
Գոսովա	32,900	1,038,100
Շքօտրա	10 800	294,100
Եանեա	17.900	527,100
	125,100	3,839,100
Եւր. Թուրքիոյ ամբողջ մակերեսը՝	169,300	
Եւր. Թուրքիոյ ամբողջ բնակչութիւնը		6,130,200

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԴԻՐՔԸ

«Օսմանիշէր Լօյտ» հետեւեալ խիստ շահեկան տեսութիւնը կ'ընէ վերոյիշեալ վերնագրով.— Դահլիճը վերջին օրերուս բնաւ իրեն նպաստաւոր մամուլ չունի։ Գրեթէ բոլոր Թուրք լրագիրները կը հետեւին նախ եւ առաջ իթթիհատական «Ինթիխապը Էֆքեարի» հայեցած նշանաբանին, թէ կառավարութիւնը պարտաւոր է հաշտութեան խնդրոյն մէջ իր բռնած վարանոտ եւ անորոշ ընթացքին համար։ Նոյն իսկ ազատական «Իգտամ» դահլիճին ի նպաստ ուրիշ բան չի գտներ ըսելու եթէ ոչ սա՛ թէ Քեամիլ փաշայի համար յաջորդ մը գտնելը դժուար պիտի ըլլայ։ «Թանզիմաթ»ի մէջ Լութֆի Ֆիքրի պէյ կը յայտարարէ թէ Քեամիլ փաշայի դահլիճը սահմանադրական շրջանի բոլոր միւսներէ հիմնական դահլիճներուն ճակատագիրը ունի։ Դահլիճին մէջ միութիւն չկայ եւ իր անկումը ժամանակի պարզ խնդիր մըն է միայն։ Լութֆի Ֆիքրի պէյ յետոյ կը հարցնէ թէ ներկայ կառավարութեան ժառանգութիւնը ո՞վ պիտի ուզէ ստանձնել։ Եւ ինք կը պատասխանէ թէ նոր դահլիճը պէտք է եւրոպասէրներէ բաղկանայ։ Անոր գլուխը պէտք է գտնուի այնպիսի մարդ մը որ նախանձ եւ հակառակութեան ոգիէ զերծ ըլլայ, եւ հանրային բարօրութեան նուիրէ անձնական շահերը։ Իբրեւ այսանկ մարդ մը ցոյց կուտայ Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշան։ Երիտասարդները պէտք չէ զատել, խորհուրդ տալով ազատականներու եւ իթթիհատականներու միջեւ, այլ ընտրութիւն կատարել, նկատի ունենալով անոնց անձնական բարեմասնութիւնները եւ ընդունակութիւնները։ Այս նոր դահլիճին առաջին պարտականութիւնը պէտք է ըլլայ, կ'ըսէ, Սահմանադրութեան հանդէպ իր հաւատարմութիւնը ցոյց տալ, վերցնելով պաշարման վիճակը եւ պատերազմական ատեանը։

ՎԱՏԻԿԱՆԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ՏՐԻՊՈԼԻՍՈՅ ՄԷՋ

Վատիկանի եւ Իտալական կառավարութեան միջեւ տեղի ունեցած կարգադրութեան մը համաձայն, Տրիպոլսոյ մէջ պապական ներկայացուցիչ մը պիտի հաստատուի Կաթոլիկ եկեղեցւոյ շահերը հոգալու համար ամբողջ Լիբիոյ մէջ։ Առաջին ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ հայր Ռոսէթթի։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Սելանիկէն կը գրեն «Օսմ. Լոյտ»ի Դեկտ. 30 թուականով.—

«Սելանիկի մէջ ապահովութիւնը Հելլենական գրաւումէն ի վեր հետի է փափաքելի վիճակ մը ունենալէ։ Երկու օր առաջ երկու հրեաներ սպաննուեցան փողոցին մէջ, եւ դեռ կարելի չեղաւ գտնել ոճրագործները։ Այս ոճիրը մեծ յուզում պատճառեց ժողովուրդին մէջ։ Զոհերուն թաղումը իրական ցոյցի մը հանգամանքն ունեցաւ։ Բոլոր վաճառատուները փակուեցան։ Կառավարութիւնը ոճրագործը գտնողին պարգեւ մը խոստացաւ։

Կարմիր խաչի ընկերութեան Գերման ճիւղը, որ վեց շաբաթէ ի վեր հոս կը գործէր, Եանեա պիտի մեկնի, նոյն տեղի վիրաւորներուն դարմանումին համար։ Թուրք փախստականներու համար նպաստի բաշխումը կը շարունակուի։ Ասոնց թիւը հետզհետէ մեծ համեմատութիւններ կ'առնէ։ Վերջին շաբթուն մէջ Պոլիս եւ Իզմիր մեկնեցան 3700ի չափ գաղթականներ։ Իզմիր գացող շոգենաւ մըն ալ վաղը 1500 փախստական պիտի տանի Իզմիր։ 2000 մուհաճիրներ Սկիւպ մեկնեցան, սակայն հիւմնէճի մօտերը Պուլկար հրոսախումբերու կողմէ յարձակման ենթարկուելով սպաննուեցան։ 5000 փախստականներ Սէրէզի կողմերը վրաններու տակ կ'ապրին ու նպաստ կ'ընդունին միջազգային քոմիթէէն։ 3500 պօշնաքներ Գոսնա վերադարձան եւ 2000 բանտարկեալներ պատսպարուած են Զէյթինլիկի մէջ։ Հատակ ասոր դեռ հազարաւոր փախստականներ կան, որ հացի նպաստ կ'ընդունին Մատամ հաճի Լազարոյ կազմած յանձնաժողովէն։

Մ. Անսէլբոքնի վարած հիւանդանոցին մէջ կը խնամուին 90 հիւանդներ, ուրիշ հիւանդանոց մըն ալ հաստատուելու վրայ է հրամանատար Անսէլբոքնի ջանքերով։ Հելլէն կառավարութիւնը պէտք եղած դրամագլուխին մեծագոյն մասը կը հայթայթէ։ Օսմ. կառավարութիւնը Գերման հիւպատոսարանին տրամադրութեան տակ դրաւ 5000 ոսկի, նպաստ բաշխելու համար, մանաւանդ Թուրք պաշտօնեաններու։ Կարեւոր գումարներ կը հասնին հեռաւոր Հոլանտայէն, Անգլիայէ, եւ Զուիցերիայէն։

Ներսերէն ցուալի լուրեր կը հասնին։ Պուլկար հրոսախումբերը բազմաթիւ անձեր կ'սպաննեն գիւղերու մէջ եւ երկիրը աւերակ կը դարձնեն։ Հաշտութենէն վերջն է որ կարելի պիտի ըլլայ չափել աղէտին մեծութիւնը։ Թղթատարը ծովու ճամբով միայն կու գայ։ Պէլկրատի հետ երկաթուղիով հաղորդակցութեան համար դժուարութիւնները դեռ հարթուած չեն։ Կիւմիւճէ։ Սէլանիկէն մեկնող կառախումբերու վերջին կայարանն է, ուր ուղեւորները պէտք է փոխադրուին Սերպ գծին վրայ։

ՀՐԷՇԱՅԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ԹԷ ՈՐՔԱ՛Ն ԽՕՍՔ, ԳԻՐ, ԴՐԱՄ, ԺԱՄԱՆԱԿ ԱՐԺԷՑ

Անցեալ օր վերջացաւ այն հրէշային դատավարութիւնը, զոր Լոնտոնի մէջ «ազգային հեռաձայնի» ընկերութիւնը բացած էր Թղթատարական նախարարին դէմ, հեռաձայնը ձեռքէն առնելով պետութեան փոխանցած ըլլալուն համար։ Այս առթիւ ցուցակագրութիւն եղած է, ահաւոր թուանշաններու, որոնք կը պատկերացնեն վատնումը դրամի, խօսքի եւ գրուածքի տեսակէտով, այս գործին, որ սկսաւ անցեալ Յունիս ամսուն եւ վերջացաւ անցեալ շաբթու։

Ընկերութեան կողմէ Անգլ. Պետութենէն պահանջուած գումարը արդէն անօրինակ էր, որովհետեւ կը բարձրանար 525 միլիոն Ֆր.ի։

Այս տեսակ դատ մը անշուշտ տեղի չունենար առանց իրեն հետեւէն քաշելու ահագին թուով փաստաթղթեր եւ վաւերագրեր։ Դատավարութիւնը լրանալէն վերջ, դատական պաշտօնատան երկու ընդարձակ սենեակները գրաւող այդ թղթերէն առայժմ 1500 քիլօ պարպուեցաւ բաքապաններուն կողմէ։ Դատավարութեան պաշտօնական սղագրութիւնը, որ պատրաստուած եւ քառածալ հատորներու բաժնուած, 5,000 էջէն պակաս չէ։ Սղագրութեան եւ տպագրութեան ծախք եղած է 75000 ֆրանք։

Ընկերութեան իրեղէններուն եւ գետնագումներուն ցանկը պատրաստելու համար, 800 գործաւորներ աշխատեցան ամբողջ 18 ամիս։ Այս ցուցակագրութիւնը 6 միլիոն 250.000 Ֆր.ի նստած է։

Իրաւաբարութեան ծախք հաշուուած է 2 միլիոն 662.500 Ֆր. այսինքն, դատական ունկնդրութեան մէն մի ժամը 7,500 Ֆր.։

Ընկերութեան գլխաւոր փաստաբանը մէկ անգամէն, դատին սկիզբը, վարձք ընդունած է 37.500 Ֆր. ասկէց զատ. օրական 2500 Ֆր. ալ ճամբու ծախք։ Թէեւ իրաւ է որ յարգելի փաստաբանը 12 օր անընդհատ խօսեցաւ եւ իր ջատագովականը կը պարունակէ կէս միլիոն բառ։ Սակայն ի՛նչ աներեւակայելի գումար մը ստացած պիտի ըլլար լռելով, եթէ ճշմարիտ է որ, խօսքը արծաթ է, լռութիւնը ոսկի։

Վկաներն ալ կան, որոնց, ընդամէնը 250:0 հարցում ուղղուած է։

Բայց վերջապէս աւարտեցաւ։ Իրաւաբարներուն վճիռին կ'սպասուի Յունուարի կիսուն։ Դատավարութեան ծախք եղած է կլոր հաշուով 9 միլիոն Ֆր., եւ թէ սակայն վերաքննութիւն չըլլայ։

ԵԱՆԵԱՅԻ ԱՌՋԵՒ

«Թանին» մասնաւոր թղթակիցը հետեւեալը կը գրէ.—

Այս տողերը կը գրեմ իմ գտնուած բանակատեղէն։ Զիւնապատ բարձր լեռներ կը պարփակեն այն հովիտը ուր կը գտնուինք։ Երկիրը հրաշալիօրէն գեղեցիկ է, ճամբան սկսած Բրէվէզայէն կ'անցնի ձիթենիներու թանձրախիտ անտառներու մէջէն, յետոյ կ'երթայ ծովեզերքի ուղղութեամբ եւ կը մխրճուի անտառապատ լեռներու մէջ։

44 քիլոմէթր քալելէ վերջ հասայ Ֆիլիպիա, ուր Ալիս իշխանուհիին հիւանդանոցին մէջ ինծի ուտելիք տուին, Ֆիլիպիաէն վերջ, նոյ կիրճերէ անցնելով վերջապէս գիշերուան վրայ հասանք մեր տեղը։

Մինչեւ հինգ քիլոմէթր հեռու, որոշ կը տեսնուէին Յոյն յառաջապահներու խարոյկներուն կրակները, Մոտաւորապէս 9 քիլոմէթր հեռաւորութեամբ լերան մը վրայ կը նշմարուէին նաեւ թուրքերու խարոյկները։

Միայն տեղին վրայ հասնելով հասկցայ թէ ի՛նչքան դժուար է գրաւել Եանեայի նման բերդաքաղաք մը որ ահեղօրէն պաշտպանուած է բնութենէն եւ զոր երեք տարիէ ի վեր գերման սպաները ամրացուցած են։

Թուրքերը 150է աւելի թնդանօթ ունին, անոնց արտաքին պատնէշները պաշտպանուած են երրաթէ ցանցերով, զինուորներուն բարոյական կորովը շատ լաւ է եւ անոնց կը հրամայեն Գերման սպաներ, եւ անոնցմէ մէկ երկուքը գերի բռնուեցան առջի օր։

Եանեայի բանալին է Պիզանի, այդ պատճառաւ Յոյներուն ամբողջ ճիգերը կեդրոնացած են վերջին ամրութեան վրայ եւ կ'աշխատին կարելի եղածին չափ շուտ գրաւել զայն։ Երկիրը գրեթէ անյաղթելի խոչընդոտներ կը պատճառէ Հելլէն թնդանօթներու փոխադրութեանց համար, ինչ որ անոնց յառաջխաղացութիւնը շատ կը դանդաղեցնէ։

Նշանակելի են մանաւանդ Յոյն թնդանօթաձիգներու քաջութիւնը, ճարպիկութիւնը եւ յարատեւութիւնը։ Առջի օր երբ հրետանի մը կը զետեղուէր, Թուրքերը նշմարած ըլլալով այդ, ամիջապէս ումգին կրակ բացին անոնց վրայ, բարեբախտաբար գետինը ցեխոտ ըլլալով ռումբերէն շատերը չէին պայթեր, բայց ռումբերը, որոնք 15 մեթր անդին կ'իյնային բնաւ չէին խանգարեր թնդանօթաձիգներուն պաղարիւնութիւնը, որոնք հանդարտ սրտով լեռ բարձրացուցին իրենց հրետանիները եւ զետեղեցին հոն։

Օդանաւորդ Մութաֆոֆ յաջող վերելք մը ունեցաւ, Բրէվէզայէն մինչեւ Եանեա 90 քիլոմէթրնոց ճամբայ մը կայ որ շատ լեռնոտ է եւ վտանգաւոր։ Մութաֆոֆ իմ աչքերուս առջեւ շատ գէշ տեղի մը վրայ իջաւ, Նշանակելի զգուշութեամբ մը։ Թուրքերը, որոնց մեծ մասը օդանաւ տեսած չէին, կը թուի թէ շատ տպաւորուեցան ի տես օդանաւին։

Իրիկունը, այդ յաջող վերելքին վրայ զինուորները ուրախութիւնով լեցուած, տեսակ մը թատերական ներկայացումներու սկսան. զինուոր մը արտասանեց Սոֆոկլէսի ոտանաւորները, ուրիշ մը Լըքոնթ Տը Լիլէն, յետոյ երգեցին Մարսէյէզը ի պատիւ հազարապետ Պարրէսի որ Ֆրանսայէն եկած է մասնաւորապէս օդանաւորդութեան մասին քննութիւններ կատարելու Պալքանեան պատերազմի միջոցին։

Այս դժբաղդ կախուր ահագին աւերներ կը գործէ Եպիրոսի մէջ. ամէն ինչ հրդեհի տրուած է, հազարաւոր քրիստոնեայ փախստականներ ապաստանած են Արտա, Քորֆու եւ Բրէվէզա։ Տուները քանդուած են, արջառները գողցուած, հունձքերը եւ պարէնները թալանուած կամ ոչնչացուած։ Այլեւս նախկին հարուստ գիւղերէն ոչ մին մնացած է։

Այս նամակը վերջացնելու պահուն, կ'իմանամ որ օտար զին. կցորդները հոս հասած են։

ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՌԱՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարիզեան թերթ մը կը համառօտէ Թուրքիոյ եւ Յունաստանի կողմէ կղզիներու մասին եղած առարկութիւնները, հետեւեալ կերպով.—

Օսմ. կառավարութիւնը գիտել կուտայ թէ Արշիպեղագոսը Ասիական Թուրքիայէն կախում ունի, եւ աշխարհագրականօրէն ճիշդ է այդ։ Միւս կողմէն, մէջ կը բերէ թէ գլխաւոր կղզիները—Քիոս, Միտիլէն փոքր ասիոյ կը հպին, թէ զանոնք Յունաստանի յանձնելը Հելլենական ազդեցութեան առջեւ բանալ պիտի ըլլայ Արեւելքի բոլոր նաւահանգիստները, ուր բնակիչները մեծ մասամբ Յոյն են։ Վերջապէս կայ նաեւ զին. առարկութիւնը։ Զորս կղզիներ.— Սամոթրակէ, Իմպրոս, Լէմնոս, Թէնէտոս Տարտանէլի պահակներն են։ Միւսները ռազմագիտօրէն կ'իշխեն Եգեան ծովուն ամբողջ արեւելեան եզերքին։

Ասոր Յունաստան կը պատասխանէ թէ Արշիպեղագոսի բնակչութիւնը գրեթէ բոլորովին Յունական է, թէ չի դադրիր պահանջելէ իր միացումը մայր-հայրենիքին հետ, թէ զայն Օսմ. գերիշխանութեան մը տակ պահելը—նոյնիսկ պարզապէս անուանական—Կրետէի նման նոր խնդիր մը մշտնջենաւորելու միայն պիտի ծառայէ։ Եւ աս ալ բառ առ բառ ճիշդ է։

Ուրեմն պէ՞տք է ըսել թէ երկու տեսութիւնները կարելի չէ հաշտեցնել։ Կարելի է գոհացում տալ Հելլենական պահանջումներուն, ընդունելով հանդերձ օսմ. թելադրութեանց բանաւոր կողմը։ Թուրքիոյ զին. շահերը օրինաւոր են եւ կրնան պահպանուիլ չէզոքացման կարգադրութիւններով։ Փալով հելլենական ազդեցութեան ծաւալման, Թուրքիայէն միայն կախում ունի այդպիսի ազդեցութեան մը միակ հնարաւոր սանձը պարտադրել, այսինքն այնպէս մը ընել որ Արեւելքի նաւահանգիստներու ժողովուրդները օսմ. լուծէն զանգատելու պատճառ մը չունենան։ Ազգերու խանդավառութեան դէմ հնաւորութիւնը արժէք չունի, եւ անիրաւութիւն կ'ըլլայ կղզիներուն պարտադրել տարբեր ռեժիմ մը, ծովեզերքէն անոնց աւելի կամ նուազ հեռու ըլլալուն համեմատութեամբ։

ՍԸՐ ԷՏՈՒԱՐՏ ԿՐԷՅԻ ԱՌԱՋԱՐԿԱԾ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

ԷՏԻՐՆԷԻ ԿՆՃԻՌԻՆ ՄԱՍԻՆ

«Իգտամ» կ'իմանայ թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Սըր Էտուարտ Կրէյ Էտիրնէի կնճիռը լուծելու համար կերպ մը գտած է, զոր հաղորդած է թէ Բ. Դրան եւ թէ Պուլկար կառավարութեան։

Կ'ըսուի թէ Սըր Էտուարտ Կրէյ հետեւեալ կերպով լուծում մը առաջարկած է.— Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ Էտիրնէի կողմի սահմանագլխին վրայ չէզոք շրջանակ մը պիտի կազմուի, որուն մէջ պիտի գտնուի Էտիրնէի կուսակալութիւնը եւ իր շրջակայքը։ Այս շրջանակը պիտի կառավարուի չէզոք պետութենէ մը առնուած պաշտօնեաներով։ Կղզիներու խնդրոյն մասին ալ այս կերպ լուծում մը պիտի առաջարկուի։ Կը կարծուի թէ այս առաջարկը խորհրդակցութեան առարկայ պիտի ըլլայ, ու չի կարծուիր որ բանակցութիւնք խզուին։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԵԾ ՏԷՐՈՒԹԵԱՆՑ ԴԻՐՔԸ

Վիեննա 6 Յնվ.— (Սապահ) Վիեննական թերթերը կը գրեն թէ Մեծ Տէրութիւնները. օսմ. կառավարութեան յանձնարարած են հաշտութիւն կնքել, «Զայթ» կ'ըսէ թէ պատերազմը վերսկսելու կամ ներկայ բանակցութիւնները երկարաձգուելու պարագային, երկու կողմերուն միջեւ գոյացած անհամաձայնութիւնները լուծելու համար Մեծ Տէրութեանց դահլիճները միջամտութիւն ի գործ պիտի դնեն, որով Բ. Դրան բռնած ներկայ ուղղութիւնը Թուրքիոյ շահերու տեսակէտէն վտանգաւոր չէ։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ ՉԵՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՐ

Վիեննա. 6 Յնվ.— (Սապահ) Զօրաշարժի հանուած զինուորական ոյժերը արձակելու նպատակով Ռուսիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ տեղի ունեցող բանակցութիւնները բացասական արդիւնք տուին։

Վիեննական կառավարութիւնը յայտնած է թէ քանի իրենսահմանակից երկիրներուն մէջ վտանգաւոր կացութիւնը շարունակուի, ինք չկրնար իր զինուորները արձակել։

ՀԻՒՍԷՅԻՆ ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ ՊՈԼԻՍ ԿԸ ԿԱՆՉՈՒԻ

Վիեննա 6 Յնվ.— (Սապահ) այստեղի թերթերէն մին կը գրէ թէ Թուրքիոյ Վիեննայի դեսպան Հիւսէյին Հիլմի փաշա Պոլիս կանչուած է։

«Սապահ» կ'ըսէ թէ այս լուրը ճիշդ չէ որովհետեւ իր կատարած քննութիւնները ցոյց կուտան որ դահլիճներու միջեւ այժմ շատ կարեւոր բանակցութիւններ կատարուելուն համար Հիլմի փաշա Վիեննայէն չկրնար հեռանալ։

ԴԱՇՆԱԿԻՑՆԵՐԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՏՈՒԳԱՆՔ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ

Դաշնակիցները մէկ ու կէս միլիառ պատերազմական տուգանք կը պահանջեն։ Բ. Դուռը բացարձակ կերպով կը մերժէ այդ պահանջը։

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Իգտամ»ի արտօնատէրը Վիեննայէն հետեւեալը կը հեռագրէ.— Իմ կարծիքովս, մեծ պետութիւններու փափաքին համաձայն, բանակցութիւնները առանց ընդհատուելու պիտի շարունակուին. եթէ Բ. Դուռը իր իրաւունքները պաշտպանելու համար, Պուլկարիոյ Ռումանիոյ հանդէպ ունեցած դիրքը ապահով պիտի չըլլայ։ Պուլկարները մեզի հետ հաշտութիւն կնքելէ վերջ, Ռումանիոյ հետ հողային խնդրին շուրջ բանակցիլ կ'ուզեն։ Երրեակ համաձայնութիւնը կ'աշխատի Պուլկարիոյ դիրքը զօրացնել որպէսզի որքան կարելի է Թուրքիայէն շատ հող խլել կարենայ ան։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԻՆ

ԲՇ.Ի ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ, Յունուար 6 (Երեկոյ).— Հաշտութեան ժողովը գումարուեցաւ կէսօրէն ետքը ժամը 4ին։ Օսմ. պատուիրակները ներկայացուցին իրենց նոր առաջարկները։ Ժամը 5ին նիստը վերջացաւ։

— Թրքական նոր առաջարկները քննելէ ետք, Պալքանեան պատուիրակները յայտարարեցին թէ անոնք գոհացուցիչ չեն եւ ընդհատեցին նիստը, իրենց պահանջումներուն աւելի համաձայն պատասխանի մը սպասելով։ Սակայն դաշնակիցները չէին ուզեր խզել բանակցութիւնները։

ԼՈՆՏՈՆ, 6.— (Կէսօրէ վերջ).— «Ռիւթէր» կ'ըսէ. «Պալքանեան շրջանակներուն մէջ այս առտու իսկ կացութիւնը Շաբաթ օրուան չափ տագնապալից չէր նկատուեր։ Այդ շրջանակներուն մէջ կը յայտարարուէր թէ առ այժմ ստիպողական հանգամանք չունի բանակցութիւնները խզելու խնդիրը։ Այս շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ տէրութիւնք չպիտի միջամտեն Էտիրնէի գրաւումէն առաջ, զի բերդաքաղաքին գրաւումէն առաջ ո և է միջամտութիւն Թուրքիոյ հանդէպ բռնուած չէզոքութիւնը բռնաբարել պիտի ըլլայ։ Դաշնակիցները կատարելապէս կընդունին թէ թշնամութեանց վերսկսումը կրնայ քաղաքական ծանր կնճռոտութիւններ յառաջ բերել եւ կը յայտարարեն թէ մեծ տէրութեանց չափ իրենք ալ կ'ուզեն խույս տալ այսպիսի պատահականութենէ մը։ Արդէն հաւանական կը նկատուի որ Էտիրնէի խնդիրը պիտի կարգադրուի խիստ մօտերս։»

Լոնտոն 6.— «Ռիւթէր» կ'իմանայ թէ դաշնակիցներու շրջանակներուն մէջ կարեւոր գիջողութիւն մը կը նկատուին այն առաջարկները, որոնք Թուրք պատուիրակներուն կողմէ հաշտութեան այսօրուան ժողովին մէջ պիտի ներկայացուին։ Թրքական նոր առաջարկները իբր Թուրքեւպուլկար սահմանագլուխ բայց պիտի տան եղեր Մարիցան ու Թունճան, եւ Թուրքիա պիտի թողու ձգեր Բերգ Քէլիսէն։ Այս սահմանագլուխը գրեթէ յար եւ նման է Սան Սթեֆանոյի Դաշնագրին գծած սահմանագլուխին։ Թէեւ դաշնակիցները կը յայտարարեն թէ չեն կրնար ընդունիլ այս առաջարկները, բայց այն իրողութիւնը թէ անոնք պիտի ներկայացուին, ապացոյց կը համարուի ու Բ. Դուռը կ'սկսի հասկնալ իրական կացութիւնը եւ դաշնակիցները կը յուսան որ այս առաջարկներէն ետքը ուրիշ առաջարկներ ալ պիտի ըլլան եւ կարելի պիտի ըլլայ հաստատել տեւական խաղաղութիւն մը։

ՇԷՐԻՖ ՓԱՇԱՅԻ ՆԱՄԱԿԸ

ԲԱՐԻԶ 6.— Շէրիֆ փաշա երկար նամակ մը գրել «Թան»ի եւ կ'ըսէ թէ անցեալին մէջ նախորդ դահլիճներուն գործած սխալներուն պատճառաւ Քեամիլ փաշա դժուար գործ մը կը կատարէ եւ արժանի է Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ օժանդակութեան, որոնց հանդէպ իր համակրութիւնները ծանօթ են։ Շէրիֆ փաշա կոչում կ'ընէ այդ երկու տէրութեանց, որո՛նք Թուրքիոյ հանդէպ իրենց աւանդական բարեկամութեան պարտադրած դերը պէտք է կատարեն,

ՏԳԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ 6.— Հաշտութեան բանակցութիւններուն դադրելուն առթիւ ձեռնհաս շրջանակներու մէջ կը յայտարարուի.— Պուլկարիա հակառակ իր պատուիրակներուն հաւաստումներուն, փափաք ունենալ չի թուիր պատերազմը վերսկսելու։ Դաշնակիցները շատ մը կէտերու մէջ անհամաձայն են։ Թուրքիա պէտք է հաստատուն մնայ եւ տեղի չտայ Էտիրնէի խնդրին մէջ։ Զի կարծուիր որ Եւրոպա այս պայմաններուն մէջ փափաքող ըլլայ ազդու միջոցներ ձեռք առնել Թուրքիոյ հանդէպ։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԴԱԴՐԵՑՆԷ

Լոնտոն, 6.— Այս իրիկուան (բշ.) նիստին մէջ Րէշիտ փաշա հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.

«Թուրքիա հողային կարեւոր զիջումներ ըրաւ դաշնակիցներուն։ Երկու կէտերէ զատ, որոնց վրայ պիտի պնդենք, դաշնակիցներուն բոլոր առաջարկները ընդունեցինք։ Այս զիջումներուն փոխարէն կը տեսնենք որ դաշնակիցները իրենց կողմէ ո՛ և է զիջում չեն ըներ։ Կը մերժենք Էտիրնէն տալ։ Անոր պահպանումը մեզի համար անհրաժեշտ է Կ. Պոլսոյ եւ Տարտանէլի ապահովութեան համար։ Մենք հոս եկած ենք տեւական հաշտութիւն մը կնքելու հաստատ գիտումով։ Պատրաստ ենք վիճաբանիլ Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ սահմանագլուխ խնդրին վրայ։ Կը հաւանինք նաեւ հրաժարիլ Կրետէի վրայ մեր ունեցած իրաւունքներէն, բայց չենք կրնար Եգէականի օսմ. կղզիներէն եւ ոչ մէկը տալ։ Եթէ մեր ըրած մեծ զոհողութիւններուն հակառակ դաշնակիցները խզեն յարաբերութիւնները, այդ խզումին պատասխանատուութիւնը պիտի իյնայ իրենց վրայ։ Այդ պարագային մէջ չեղեալ կը հաշուենք մեր մինչեւ այսօր ըրած բոլոր զիջումները»։

Քանի մը վայրկեան դադար ետք, ժողովին նախագահը Պալքանեան պատուիրակներուն անունով յայտարարեց թէ Թուրքիոյ առաջարկները չեն համապատասխաներ դաշնակիցներու պահանջումներուն եւ հետեւաբար դաշնակիցները ստիպուած են ժողովին աշխատութիւնները դադրեցնելու։

Նիստը վերջացաւ եւ ժողովին աշխատութիւններուն դադարումը բուռն տպաւորութիւն առաջ բերաւ, բայց ընդհանրապէս կը կարծուի թէ այս դադարումը թշնամութեանց վերսկսում առաջ պիտի չբերէ։ Տէրութեանց միջնորդութիւնը մօտալուտ կը կարծուի։

Լոնտոն, 6.— Ռիւթէր կ'ըսէ.— Երբ Մ. Նովաքովիչ Պալքանեան պատուիրակներուն պատասխանը հաղորդեց եւ նիստը վերջացուց, օսմ. պատուիրակները բողոքեցին, յայտարարելով թէ նախագահը իրաւունք չունէր նիստը վերջացնելու։ Միեւնոյն ատեն հարցուցին թէ ինչ կը հասկցուի «ժողովի դադարումը» բառով։ Ընդհանուր խօսակցութիւն մը տեղի ունեցաւ, որու միջոցին Պալքանեան պատուիրակները ըսին թէ մտադիր չեն բանակցութիւնները խզել, բայց որովհետեւ գոհացուցիչ պատասխան մը չստացան, որոշեցին իրենց աշխատութիւնները դադրեցնել, մինչեւ որ գոհացուցիչ պատասխան ստանան։ Րէշիտ փաշա ըսաւ թէ ինք ժողովին մէջ մտադիր էր խօսիլ Էտիրնէի պարենաւորման վրայ։ Պատասխանուեցաւ թէ այս խնդիրը արդէն կարգադրուած եւ ըսուած է թէ ժողովը չի կրնար զբաղիլ անով, զինադադարի պայմաններուն մէջ այդ մասին հարկ եղածը գրուած ըլլալուն համար։ Օսմ. պատուիրակները մեկնեցան քիչ մը գրգռուած։

Մ. ՏԱՆԷՖԻ ԵՒ Մ. ՎԵՆԻԶԷԼՈՍԻ ԴԻՐՔԸ

Լոնտոն, 6.— Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ հետեւեալ յայտարարութիւնները եղան.— Մ. Տանէֆ փայլուն ծառայութիւններ մատոյց իր երկրին։ Մ. Վենիզելոս Հելլէններուն վախճանը կը պատրաստէ իր կարճատես քաղաքականութիւնով, վասնզի Հելլէնները Սելանի-

րուն մէջ պիտի ձուլուին։ Իրենց համար փրկութեան միակ միջոցը պիտի ըլլայ Էտիրնէն Թուրքիոյ թողելու աշխատիլ, վասնզի եւրոպական հզօր Թուրքիոյ մը գոյութիւնը պիտի կրնայ սլաւութիւնը հակակշռել Պալքաններու մէջ Ռումանիոյ և Յունաստանի հետ։ Այժմ Թուրքիոյ համար մէկ միջոց կայ, այն է փայլուն դիմադրութիւն մը կազմակերպել։ Ունի հարիւր հազարաւոր անձեր-զօրք կրնայ հրաշալի կերպով կազմակերպել։ Եթէ Նազըմ փաշայի յայտարարութիւնները ճիշդ են, ինչպէս տեղի կայ կարծելու, կ'ըսուի, մեր երկրին համակիր շրջանակներու մէջ։ Թուրքիա այսօր պիտի ենթարկուի նուաստացուցիչ վտանգներու, որոնք իրեն համար առաջ պիտի գան Պրընամութիւններու վերականգնելէն, վասնզի պէտք չէ բան մը սպասել աւերութիւններէն, որոնք պուլկարները դէպի Թրակիա կը մղեն յաջողապէս։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՆԻ ՀԱՅ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԻՆ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԵՍ ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ Կ'ԱՄԲԱՍՏԱՆԷ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՃՐԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՄԵՐ ԽՄԲԱԳՐԻՆ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Օսմանիշէր Լոյտ» երէկ առաւօտ Վանէն ուղղուած հեռագիր մը հրատարակելով, կըսէր թէ «Վանայ քաղաքապետ Պետրոս էֆ. Գաբամաճեան սպաննուած է անծանօթ չարագործներու կողմէ»։

Տպագրական տեսչութիւնը երէկ կէսօրին այս մասին հետեւեալ կէս պաշտօնական տեղեկութիւնները հրատարակեց.

«Անցեալ գիշեր Վանի քաղաքապետական նախագահ Գաբամաճեան էֆ.՝ երբ իր ազգականներէն Մարջիտճեան էֆ.ի տունը երթալու համար իր բնակարանէն դուրս կ'ելլէր, յարձակման ենթարկուած, և արձակուած ատրճանակի 4-5 հարուածներէն երկուքը գլխին հանդիպելով, անմիջապէս մեռած է։ Ոճրագործին բնակարանը «Դաշնակցութիւն» կուսակցութեան պատկանողներուն բնակավայրը եղող այգիներու կողմը գտնուելով, և պահականոցն ալ նոյն տեղէն տասը վայրկեան հեռու ըլլալով, ոստիկանները ուշ հասած են և ոճրագործը թէ այս և թէ գիշերուան մթութենէն օգտուելով փախած է։

«Նոյն գիշերը և հետեւեալ օրը կատարուած քննութիւններէն և հետապնդումներէն ետք, իբր կասկածելի ձերբակալուած են երկու անձեր, որոնց մասին կասկածներ երեւան գալով, բանտարկուած են։ Իմացուած է նաեւ որ, պետական շրջանակներու մէջ մեծ ազդեցութիւն ունեցող Գաբամաճեան էֆ. երկար ատենէ ի վեր Դաշնակցութեան հակառակորդ մը եղած է, և այս պատճառով խիստ շատ թշնամիներ ունեցած է։»

Պաշտօնական աղբիւրէ բխող այս կէս պաշտօնական յայտարարութիւնը ինքնին շատ խորհրդաւոր ոճ մը ունենալուն, Բ. Դրան մեր խմբագիրը տպագրական տեսչին ներկայանալով աւելի մանրամասնութիւններ ուզեց։

Մեր խմբագիրը հարցուց թէ սպաննութեան մասին աւելի մանրամասն պաշտօնական տեղեկութիւն կա՞յ արդեօք։

Տեսուչը կրկնելէ վերջ վերոյիշեալ յայտարարութիւնները, ըսաւ թէ «ձերբակալուածներէն մէկուն անունը Գաբրիէլ է, իսկ միւսին անունը տակաւին չէ հաղորդուած։»

Մեր խմբագիրը հարցուց թէ՝ այս տեղեկատուութիւնը պաշտօնական հանգամա՞նք ունի։

«Ասիկա պաշտօնական յայտարարութիւն մը չէ, այլ կէս պաշտօնական աղբիւրէ քաղուած մասնաւոր տեղեկութիւն մը։»

Մեր խմբագիրը զարմանք յայտնեց պաշտօնական յայտարարութիւն մը չի տրուելուն վրայ, և յայտնեց թէ հանրութիւնը լուսաբանելու համար կառավարութիւնը պէտք է պաշտօնական յայտարարութիւնով մը խնդիրը լուսաբանէ, որպէսզի մամուլին մէջ կրկին նոր բասեր չստեղծուին։ Տեսուչը յայտնեց թէ կ'երեւի այսօր այդ յայտարարութեան տեղեկատուութիւնը ըլլայ պաշտօնապէս։

Մ. Խ.— Մենք չպիտի ծանրանանք ոճրին շատ մանրամասնութիւններուն վրայ, միայն պիտի զարմանանք Մամլոյ Տեսչութեան այսքան փութկոտութեան վրայ, որ երեւան եկաւ Վանի վերջին դէպքին առթիւ։ Ասել ճէվատի, Խոյթի, Սպարկերտի և Վանայ վերջին ոճիրներուն առթիւ Մամլոյ դիւանը ո և է կիսապաշտօն տեղեկութիւններ չտալէ զատ, հերքեց իսկ անոնցմէ ոմանք, մինչդեռ այժմ երբ Հայերն են որ իբր ոճրագործ կ'ամբաստանուին, այն ատեն երեւան կուգայ փութկոտ փայլերով։

Մենք երբեք չենք արդարացներ գործուած ոճիրը, միայն թէ պիտի խնդրենք որ Մամլոյ Տեսչութիւնը Հայեր սպաննող աւազակներուն ինքնութիւնը բնորոշելու ազնուութիւնը եւս ունենայ, որպէսզի մենք ալ համոզուինք թէ Պոլսոյ մէջ գոնէ Հայոց ցաւերը հերքողներ չկան։

** Գաբամաճեան էֆ. Վանի մէջ մանիֆաթուրայի առեւտուրով կզբաղէր, տեղւոյն մէջ մեծ դիրք կը գրաւէր։ Ինք երկար տարիներէ ի վեր Մանչէսթրի մէջ ալ տուն մը հաստատած էր։

Ծնած է 1840ին և վարած է տեղւոյն մէջ ազգային պաշտօններ. ինք ժամանակին Կովկաս երթալով ի բերան Մկրտիչ Սանասարեանի, Վանայ աղքատիկ վարժարաններուն համար 60 ոսկի ամսական նպաստ մը կրցած է ապահովել։

1910 ին քաղաքապետ ընտրուած է Վանայ, իսկ 1900-904 խտրէի ժողովին անդամ եղած է։

Իր մասին թէ նպաստաւոր և թէ աննպաստ տեղեկութիւններ կան որոնց բնական է կարելի չէ վերջնական գոյն մը տալ. Կըսուի թէ Վանայ կուսակալը՝ վերջերս պատահած Ռաֆայէլի սպանութեան առթիւ եղած ցոյցերուն չափազանցուած ըլլալու մասին հանրագրութիւն մը պատրաստած է և զայն ստորագրել տալ ուզած է հայերու ալ։ Կըսուի թէ Գաբամաճեան էֆ. գուցէ ստորագրած ըլլալուն համար է որ սպաննուած է։

ՊԱՏ. ՓՈԽԱՆՈՐԴԸ Օրթոտոքսներու Ծննդեան տօնին առթիւ երէկ այցելեց Յունաց Պատ. տեղապահին, Պուլկարաց Էկզարքին և ասորական ու ռումանական գեսպանատուներուն։

ՀԱՅ ՀՌՈՎՄԷԱԿԱՆ ազգայինները որոշած են հանրագրութեամբ մը կառավարութեան դիմել և պահանջել որ Թուրքիոյ հողէն Թէրզեան հեռացուցուի, իր խառնակիչ ընթացքին պատճառաւ։

** Հայ Հռովմէական ազգայինները չեն ընդունած այն հռովմէական վարդապետները որոնք Ծննդեան տօնին առթիւ տնօրհնէքի եկած էին։

ԱՏԱԲԱԶԱՐԷՆ «Թերթի» խմբագրութեան ուղղուած է հետեւեալ հեռագիրը.

Հայաստանի մէջ գործադրուելիք բարենորոգմանց ծրագրին խորհրդակցութեանց առթիւ ազգային տեսակէտով ո և է պաշտօնական հանգամանք չունեցող չորս անձերուն Բ. Դրան հրաւիրուիլը Դաշնակցութիւն և վերա-Հնչակեան կուսակցութեանց Ատաբազարի քլիւպներուն զայրոյթ պատճառած է։

Վեր. Հնչակեաններու Ատաբազարի քլիւպին կողմէ ԳԱՍՊԱՐ ԲԱՆՋԻԿԵԱՆ

Դաշնակցութեան Ատաբազարի քլիւպին կողմէ ԶԱՐԵՀ ԿԷՆՃԵԱՆ

---

5 ՀԱՏՈՐԸ 50ԷՆ 30 ՂՐՇ.Ի ԶԵՂՉՈՒԱԾ

ԱՄԵՆԷՆ ԳԵՂԵՑԻԿ ԿԱՂԱՆԴՉԷՔԸ

Մի՛ մոռնէք ընտրելու համար ամենէն օգտակար ու հաճելի Կաղանդչէքը։

«Պատկերազարդ Ֆրանսական Յեղափոխութիւնը և ՄԵԾՆ ՆԱՊՈԼԷՈՆԻ խիստ արկածալից կեանքին Պատմութիւնը ընտրելագոյն Կաղանդչէքն է և ընթերցանութեան ամէնէն սքանչելի գործը։ 5 հատորին գինը 50 ղրշ.էն զեղչուած է 30 ի։ Մեծաքանակ գնողներու զեղչ։ Կը գտնուի բոլոր Գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղի՝ Պաղտատլեան Տպարան, Պոլիս, Սիրքէճի, Սալգըմ Սէօյիւտ, Գ. Դաշքճեան և Մ. Ազապօղլեան։ Նոյնպէս Մ'Էրճան, Նալըջը խան, թիւ 9, գրավաճառ Տիար Կ. Մերունեանի քով։

ՓԻՐՇՄԱՆԻ ՀԵՂՈՒԿ

Նկատելով որ տօնական օրերը մօտեցած են, Ձեր անուշեղէնները ալ աւելի ախորժելի դարձնելու համար, քաղաքս բերած եմ Մասուշակի զուտ կարագ իւղով պատրաստուած հելվաներու տեսակէս ամենէն ընտիրը «ՓԻՐՇՄԱՆԻ»։ Առիթէն օգտուիլ ուզողները թող հաճին ներկայ հասցէին դիմել.

Պապը Ալի ճատտէսինէ Վանեա օթէլինդ ԵՐՈՒԱՆԴ Ե. ԲԱՊՈՒՋՃԵԱՆԻ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԷԿԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Անցեալ գիշեր Րէշիտ փաշայէն Լոնտոնի Վերջին ժողովի արդիւնքը յայտնող հեռագիրներ հասած ըլլալով երէկ առտու Նախարարաց Խորհուրդը նիստ գումարեց Քեամիլ փաշայի ապարանքին մէջ։ Ժողովին խորհրդակցութեանց գլխաւոր առարկան էր Րէշիտ փաշայէն հասած հեռագիրները։ Նախարարաց Խորհուրդը երկարատեւ խորհրդակցութիւններէ վերջ որոշեց որ Լոնտոնի օսմ. պատուիրակները մինչեւ շաբաթ սպասեն և Լոնտոնէն չմեկնին։ Այս առթիւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան դիւանատան տնօրէն Լոհէմ պէյ Քեամիլ փաշայի ապարանքը հրաւիրուելով, յանձնարարուեցաւ իրեն որ Նախարարաց Խորհուրդի որոշումը անմիջապէս հաղորդէ Լոնտոնի օսմ. պատուիրակութեան։

Երէկի հեռագիրները ինչպէս ցոյց կուտան, բանակցութիւնները չէ խզուած տակաւին և երկուշաբթի օրուան Վերջին ժողովին մէջ Պալքանեան պատուիրակները փոխանակ ուղղակի կարուկ միջոցին, խզման դիմելու, յարմար դատած են հաշտութեան ժողովը յետաձգել անորոշ ժամանակով։ Յայտնի է թէ Պալքանեան պատուիրակները, հակառակ օսմ. պատուիրակներու կամքին, ինչո՞ւ համար դիմեցին այս քիչ մը տարտամ բայց ճարպիկ միջոցին։ Օսմ. պատուիրակներէն բաւականէն և սպասուածէն աւելի զիջողութիւններ ձեռք բերելէ և Թուրքիոյ վերջին խօսքը, ու վերջին զոհողութիւնները հասկնալէ վերջ, այժմ խնդիրը բերէն հասցուցին այնտեղ, ուր անջատ և պարզացած կը մնան երկու խնդիրներ, Էտիրնէն և Եգեան կղզիները, որոնց շուրջ կը դառնան այժմու բոլոր անհամաձայնութիւնները, այդ երկու անլուծելի խնդիրները անելի մատնած են երկու կողմերը, իրաց այս վիճակը պատրաստեցին Պալքանեան պատուիրակները։ Այս վերջինները վստահ մեծ աւերութեանց և մանաւորապէս Եւրոպական Համաձայնութեան նպաստաւոր աջակցութեան վրայ, վէճը թողուցին առկախ և տարտամ, անյայտ հետեւանքներով յղի վիճակի մէջ։ Տէրութեանց միջամտութիւնը հաւանական կը նկատուի, ուրկէ կ'սպասուի Էտիրնէի խնդրին վերջնական լուծումը և հաշտութեան կնքումը, եթէ Թուրքիոյ և Պալքանեան պատուիրակութեանց միջեւ վերստին չսկսին բանակցութիւնները վերջնական համաձայնութիւն մը գոյացնելու նպատակով։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իտալական դեսպանը և Աւստրիական դեսպանատան Ա. թարգմանը երէկ առտու Նորատունկեան էֆ.ի բնակարանը երթալով տեսակցութիւն մը ունեցած են Նախարարին հետ։

ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ ԾՐԱԳԻՐ

Երէկ զրոյց կը շրջէր թէ օսմ. կառավարութիւնը Պալքանեան պատուիրակներուն Էտիրնէի մասին նոր սահմանագլուխի ծրագիր մը առաջարկելու մտադիր է։

ՕՍՄ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ՉԸՆԴՈՒՆԻՐ

Բ. Դուռը նկատի ունենալով որ ինք հաշտութեան կնքումին համար այնքան զոհողութիւն յանձն առաւ և ակնեց աւելին ընել չէր կրնար, որոշեց բնաւ չընդունիլ Եւրոպական միջամտութիւն մը։

** Երէկ գրած էինք թէ դեսպանները Արտաքին գործոց Նախարարութեան մօտ գալով բարեկամական թելադրութիւններ ըրին Օսմ. կառավարութեան հաշտութեան բանակցութեանց շուրջ, պաշտօնական շրջանակներ կը կարծեն թէ այս թելադրութիւնները ո և է միջամտութեան հանգամանք չեն ներկայացներ։

ՌՈՒՍԵՐՈՒՆ ՕԳՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԼԿԱՐՆԵՐՈՒՆ

«Ալէմտար» օտար աղբիւրէ կ'իմանայ թէ Վառնայի նաւահանգիստը երեք խումբ Ռուսեր ցամաք հանած են 5000ի չափ ռուս կամաւորներ, որոնց մէջ կը գտնուին նաեւ ռուս մարզիկ սպաներ։ Այս կամաւորներէն զատ Պուլկարիա զրկուած են նաեւ 2000 թնդանօթաձիգ ձիեր, 7 լեռնային հրետանի և 9000 կառք զինուորի պղնձոններ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԾԱԽՔԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

«Պիւլթէն Տիրնանիէ» կ'իմանայ թէ պատերազմը վերսկսելու պարագային պատերազմական ծախքերու համար պիտի գործածուի Նիւթական Նախարարութեան գանձին մէջ գտնուած չորս միլիոն ոսկիի մօտ կարեւոր գումար մը։

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ՅՈՅՍԵՐ

«Ալէմտար» կը գրէ թէ կացութեան ստացած կնճռոտ վիճակին հակառակ, կը յուսացուի թէ Պուլկար կառավարութեան և Բ. Դրան միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացնելու միջոց մը պիտի գտնուի։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՑ ՆԱԽԱՐԱՐԸ

Արտաքին գործոց նախարար Նորատունկեան էֆ. երէկ իր բնակարանը մնալով օսմ. դեսպաններուն զրկուելիք հրահանգներու պատրաստութեամբ զբաղեցաւ։ Նորատունկեան էֆ. չմասնակցեցաւ երէկուան Նախարարաց խորհուրդին։

ԱՆՈՒԱՆՈՒՄՆԵՐ

Տէօրթեօլի գայմագամ Ջիյա էֆ. պաշտօնանկ եղաւ և իրեն յաջորդեց Զինանի գայմագամ Իզզէթ պէյ։ Դալէճիկի գայմագամ Հասան Վասֆի պէյին տեղ պաշտօնի կոչուեցաւ Պօզգըրի գայմագամութենէն հրաժարեալ Իպրահիմ Էտհէմ պէյ։ Անոր գայմագամ Ասըմ էֆ. պաշտօնանկ եղաւ և անոր յաջորդեց Էլթաքի գայմագամ Սամի պէյ։

ՀՐԴԵՀ

Երէկ գիշեր ժամը 1ին Հրդեհ ծագեցաւ Պոլիս Բիւյիւք Մուսթաֆա փաշա Հայտար համամը։

ՇՔՈՏՐԱՅԻ ԿՌՈՒՆԵՐԸ

(ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ).— Շքոտրայի կուսակալութենէն կ'իմացուի թէ Շքոտրայի պահակազօրքին նիւթական և բարոյական վիճակը շատ լաւ գրութեան մէջ է, Բիգարէցի յաղթութենէն վերջ Գարատաղցիներու Նոյ. 19-20ին մշուշէն և մթութենէն օգտուելով կատարուած յարձակումը կատարեալ յաջողութեամբ ետ մղուեցաւ։

Դեկտ. 1ին Զաարիճի մէջ գտնուող մեր յառաջապահ գունդերը Սերպ գունդի մը հանդիպելով ի վերջոյ գլխաւոր թնդանօթին հասած մեր զինուորներուն օգնութեամբը կռուի բռնուելով և նոյն կռիւները Դեկտ. 4-5 կրկնուելով յաջողութեամբ վերջացան ուր Սերպերը 800 հոգի զոհ տալով պարտուեցան։ Դեկտ. 10-12 գիշեր ատեն լեռներու վրայ գտնուող Գարատաղցիներուն գործած յարձակումները կատարեալ յաջողութեամբ ետ մղուեցան. զինուորներուն և քաղաքի բնակիչներուն բարոյական կորովը շատ լաւ է։

ՕՍՄ. ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒՆ ՃԱՄԲՈՒ ԾԱԽՍ

Օսմ. պատուիրակութեան Լոնտոնէն մեկնելու հաւանականութիւնը նկատի առնուելով, Օսմ. Պանքայի միջոցաւ իբրեւ ճամբու ծախս հինգ հարիւր ութսուն հինգ ոսկիի գումար մը զրկուեցաւ Լոնտոնի օսմ. պատուիրակներուն։

«ՄԵՐ ԱՂՋԻԿՆԵՐԸ ՄԻՏՔՈՎ ԲԱՐՁՐԱՑՆԵՆՔ, ՀԱՅՐԵՆԻՔՆ ԱԼ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ»

«Ալէմտար»ի մէջ այս խորագրին տակ յօդուածագիր մը կ'ըսէ թէ մեր աղջիկներուն ներկայ դարուն պահանջումներուն համեմատ պէտք է կրթութիւն տանք։ Աղջկանց վարժարանները բազմացնենք, մեր աղջիկներուն միտքերը թող զարդարուին գիտութեան սահմանափակումներէն ազատ։ Անոնց տրուելիք կրթութեան շնորհիւ թող ապագային համար անձնուէր, հաւատարիմ կիներ հասցնենք։ Ասոր շատ պէտք ունինք։ Այլեւս տեսնենք այս ճշմարտութիւնը։ Այս է հայրենիքին կարօտութիւնը։ Ետ այսու մեր միտքէն չհանենք սա ճշմարտութիւնը թէ կին մը լաւ կերակուր եփել գիտնալէն աւելի պէտք է լաւ մայր մը և հաւատարիմ ամուսին մը ըլլայ, եւ իր տան տնտեսական վիճակին հոգ տանելու համար իրական անօրինակ մը պարտականութիւնը կարենալ տեսնելու է։ Կին մը որքան լաւ մտածող ըլլայ, իր զաւակները նոյն աստիճան ազնիւ և կրթեալ կ'ըլլան։ Ի վերջոյ ազգին հոգին կը մեծնայ և կը զարգանայ։

ԶԻՆՈՒՈՐՑՈՒՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ

Ալեմտէ Րէտիֆի վաշտին զինուորագրութեան պաշտօնեան կը ծանուցանէ — 309 ի ծնածներէն հիւանդութիւն տարկող զինուորցուները ինչպէս նաեւ նոյն տարբերութիւնը ընող իրենց նեցուկները, և 304, 305, 306, 307 և 308 ի ծնունդներէն և իրենց նեցուկներէն անոնք որ «զուրայ»ի անցեալ գործողութիւններուն ատեն քննուելով յաջորդ տարիներու յետաձգուած էին, դարձեալ պիտի քննուին հետեւեալ օրերուն մէջ «զուրայ»ի գործողութեանց կեդրոնը.—

ՎՈՍՓՈՐԻ Ռումելիի եզերքին Ռէտիֆի վաշտը՝ Դեկտ. 27 Եշ., Դեկտ. 29 Շբ. և Դշ. և 3. Եշ. օրերը։

ԳԱՏԸՔԻՒՂԻ Ռէտիֆի վաշտը Յունվ. 5 ՇԲ., 7 ԲՇ., և 8 ԳՇ. օրերը։

ՎՈՍՓՈՐԻ ԱՆԱՏՈԼՈՒԻ Ռէտիֆի վաշտը՝ Յունվ. 9 ԴՇ., 10 ԵՇ., և 12 ՇԲ. օր։

ԳԱՍԸՄ ՓԱՇԱՅԻ Ռէտիֆի վաշտը՝ Յունվ. 14 ԲՇ., 15 ԴՇ. և 16 ԵՇ. օրերը։

ԹԷՇՎԻԿԻԷՅԻ Ռէտիֆի վաշտը՝ Յունվ. 17 ԵՇ., 19 ՇԲ. և 20 ԲՇ. օրերը։

ԽԱՍՔԻՒՂԻ Ռէտիֆի վաշտը՝ Յունվ. 22 ԴՇ., 23., և 24 ԵՇ. օրերը։

Անոնք որ պիտի քննուին, իրենց ինքնութեան որոշման և այլ գործողութեանց կատարման համար որոշեալ օրերուն պէտք է դիմեն իրենց պատկանած վաշտերը։

Այս օրերուն աւարտումէն ետքը հիւանդութեան ստուգութիւնները նկատի պիտի չառնուին։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Բարիզ 6 Յնվ..— Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ Յունական զօրաբաժին մը շտապով նաւու տասը շոգենաւերու մէջ և մեկնեցաւ անորոշ ուղղութեամբ։

Պերլին 6.— «Բօսթ» կը ծանուցանէ թէ Ռումանիա արդէն 265 վագոն զօրաշարժի մէջ դրած է։ Երկուշաբթիէն ի վեր զօրաշարժը վերջացած է։

Բարիզ 7 Յունվ.— Լոնտոնէն «Մաթէն»ի հեռագրով կը հաղորդեն Վէնիզէլոսի ըրած հետեւեալ նոր յայտարարութիւնները։

«Մենք վստահ ենք Մեծ Պետութեանց վրայ։ Պէտք է Թուրքիա անխուսափելիին առջեւ գլուխ ծռէ, Էտիրնէն և Եգեան ծովու կղզիները յանձնէ։

Պալքանեան միւս պատուիրակներուն կարծիքները կարելի է ամփոփել հետեւեալ ձեւին մէջ. — Մեծ Պետութիւնները մեզի դուրս պիտի բերեն այս անել դրութենէն մեր առաջարկած պայմանները հարկադրելով Թուրքիոյ։

Վիեննա 6 Յնվ.— Յունաստանի կողմէ ետ կանչուած Պ. Սթրէթի տեղ, Վիեննայի դեսպան անուանուած Պ. Կրիբարրիս վաղը կայսրին պիտի ներկայացնէ իր վկայաթուղթերը։

Սօֆիա 6 Յունվ.— (Յապաղած) Պուլկար հեռագրական գործակալութիւնը հետեւեալը կը հեռագրէ.—

Բացարձակապէս անհիմն է Աթէնքէն տրուած այն լուրը, որուն համեմատ իբր թէ Պուլկարները Սելանիկ ապաստանած Մակեդոնացի իսլամներուն դժուարութիւններ տուած են արգիլելով զանոնք որ իրենց օճախները վերադառնան։

«Ընդհակառակը Պուլկարները փոխանակ իսլամ փախստականներուն արգելք ըլլալու որպէս զի իրենց գիւղերը վերադառնան, միշտ փափաքած են անոնց վերադարձը դիւրացնելու։

«Ասոր բաւեն իբր ապացոյց, Պուլկարներուն ձեռք առած այն միջոցները, որոնցմով պաշտպանած են իսլամներու ինչքերը, ի բացակայութեան իրենց տէրերուն։»

Բարիզ 6.— «Մաթէն»ի զրահաւորին գլխաւոր մեքենան պայթեցաւ այն վայրկեանին երբ նաւը Թուլոնի նաւահանգիստէն դուրս կ'ելլէր։

8 հոգի մեռեալ կայ։ Վիրաւորներուն թիւը անյայտ է։

Բելկրատ 6 Յունվ.— «Բեթերպուրկի գործակալութիւնը» արտօնուած հերքելու և անհիմն յայտարարելու այն լուրը որ կ'ըսէր թէ մեծ դուքս Տիմիթրի Բավլովիչ Սերպիոյ թագաժառանգ իշխան պիտի անուանուի։

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ. ԹԵՐԹԵՐՈՒ

«ՓՈՒՐ ԼԸ ՓԸՕՓԼԸ Տ'ՕՐԻԱՆ»

Հայկական պահանջներուն նուիրուած

ԲԱԲԱԿԱԼԼՕ

Աշխարհահռչակ պատկերազարդ քաղաքական երգիծաթերթ

«ԼԸ ՄԱԹԷՆ», «ԼԸ ԹԱՆ», «ԼԸ ԺՈՒՐՆԱԼ» եւն. քաղաքական օրաթերթեր

—

Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր զեղչ։ Դիմել Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէսի թիւ 72, Եփրատ գործակալութիւն, Ստեփան Բիւրքճեան։

— Տեսնե՛նք առաջարկութիւնը, ըսաւ Բարտէլյան, որ կը նկատէր զայն մտահոգութեան սկզբնաւորութեամբ մը։

— Առաջարկութիւնս ա՛յն է որ, ըսաւ Սէրվանթէս զուարթ չարաճճիութեամբ ճարճատուն աչքով մը, ինծի հետ խմէք Մանչի նշանաւոր ասպետ Տօն Քիշօթի կենացը։

— Փորձե՛նք, ըսաւ Բարտէլյան որ ոտքի ելաւ սիւփինքի հառաչով մը, բոլոր ի սրտէ, թէեւ չեմ ճանչնար այդ պատուական պարոնը...

— Տօն Քիշօթի փառքի՛ն, ըսաւ Սէրվանթէս արտակարգ յուզումով մը։

— Բարեկամիդ Տօն Քիշօթի անմահութեա՛նը, ձայնացաւ ասպետը իր գաւաթը զարնելով Սէրվանթէսի գաւաթին։ Սէրվանթէս ձեռքը սիրտին վրայ դրաւ ի նշան շնորհակալութեան։

Եւ ինք իրեն, մինչ ասպետը կը խորհէր.

— Պիղատո՛ս վկայ, սա՛ բանաստեղծները ամէնքն ալ քիչ մը խենթ են։

Եւ իսկոյն հեգնոտ ժպիտով մը.

— Բէ՞հ, բայց ի՞նչ ինկեր է ուրիշին քար նետել։

Ը.

ՏՕՆ ՍԷԶԱՐ ԵՒ ԺԻՐԱԼՏԱ

Մէկ ումպով գաւաթներնին պարպելէ վերջ, ինչպէս սովորութիւն էր, իրարու դէմ առ դէմ նստան դարձեալ, և.

— Ասպե՛տ, ըսաւ Սէրվանթէս պարզութեամբ, աւելորդ է ըսել քեզի, այնպէս չէ՞, թէ ես բոլորովին մտերիմ եմ քեզի այսու հետեւ։

— Այո՛ անշուշտ, տէր ազնիւս, պատասխանեց Բարտէլյան միեւնոյն պարզութեամբ։

Եւ ձեռքի սեղմումով մը, կնքեցին իրենց բարեկամութեան դաշինքը։

Սակայն ճաշարանը դարձեալ լեցուած էր։ Քանի մը ձիաւորներ, ձառադէմ երեսով, աղմկալից կը խօսէին իրարու հետ, սպասելով իրենց ապսպրած զովացուցիչ ըմպելիքներուն։

— Վկա՛յ Սուրբ Երրորդութիւնը, կ'ըսէր մին, գիտէ՞ք, պարոններ, թէ Սէվիլ ժամանակէ մը ի վեր գերեզմանատունի մը կը նմանի։

— Ո՛չ եւ զբօսանք, ո՛չ եւ խաղալիկ, ո՛չ եւ ոչինչ, բայց եթէ ձանձրոյթ որ կը սպառէ, կ'ըսէր ուրիշ մը։

— Էլ Թօրէրօ, Տօն Սէզար, անյայտ եղած..., Սիէրրայի եզերքները քաշուած..., իրեն երբեմն սովորական նստավայրերէն մէկուն նշանակ։

— Ժիրալտան անտեսանելի...

— Ամէն բան մէկանց կը պակսի մեզի։

— Բարեբաղդաբար մեր տէր Թագաւորը եկած է։ Այն ամէնը վերջապէս պիտի փոխուի։

— Փա՛ռք Աստուծոյ, քիչ մը լաւ ժամանակ պիտի վայելենք։

— Թագաւորը կը կազմակերպէ հալածանք մը... պիտի վանենք Հրեան և Արաբը... Քրիստոսի մարմինը վկա՛յ, սուրբ, բիրի հարուածները անձրեւի պէս պիտի տեղան։

— Հապա խարոյկնե՞րը, որոնց վրայ պիտի այրենք թնդանօթներէն և հրացաններէն դէպուածով ապառողները։

— Նորէն պիտի գտնենք Ժիրալտայի ժպիտը...

— Էլ Թօրէրօ այլեւս քէն չպիտի ընէ մեզի հետ և շքեղ ցլամարտ պիտի տայ մեզի։

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ
ԵՒ
ՏՂԱՅՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՏՔԹ. Օ. ԿՈՐԵԿԵԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՄԼՍ. ԱՆՆԵԼԱՆՈՑԻ
ՄԱՆԿԱՏԱԾԱԿԱՆ ԲԺԻՇԿԻՆ
Հիւանդ կ'ընդունի ուրբաթ և կիրակէ զատ միւս օրերը ցերեկէ վերջ իր բնակարանը Բերա, Թոզլու Պազը, Թիւ 12։
50—4

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԹՈՎՄԱՍ
ԾԱՆՑՆԱԿԱՏԱՐ
Եւ հայթայթող ամէն տեսակ գիրքեր [illegible]
Հասցէ՝ Կ. Պոլիս, [illegible] Թիւ 5
Գործառնութեանց կեդրոն
[illegible]

Սպիտակ Դեղարան
Գ. ՀԱՃԵՆ
ՍԻՐՔԷՃԻ ԳԱԳԸ-ԱԼԻԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ
[illegible]
30—42

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
Բերա, Թագսիմի Ֆրանսական հիւանդանոցին ետին, Թիւ 9 Վալիտէ Չեշմէ ճամբան։

Տոքթ. Արամ Ունճեան
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ
Հիւանդութեանց
[illegible]

ԴԵՂԱՐԱՆ
ՄԻՀՐԱՆ ԳԱԼԵՄՔԵԱՐԵԱՆ
Բերա, մեծ փողոց Աղա ճամիի դիմացի կարգը, Թիւ 117

Երկար տարիներէ ի վեր անընդհատ փորձառութենէս լիապէս համոզուած եմ որ Դեղարան մը կրնայ յաջողիլ այն պարագային՝ երբ ուղղամտութիւն, ճշտապահութիւն և աչալուրջ հսկողութիւն կը տիրեն ամէն գործառնութեանց մէջ, փութացնելու համար հիւանդին ապաքինումը։

Կը մաղթեմ որ երբէք չհիւանդանաք, բայց եթէ երբէք պէտք ունենաք ո և է դեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք դիմել մեր նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք արուեստին ամենանուրբ պահանջումներու համաձայն դեղերու խղճամիտ պատրաստութիւն գեղերուն ամենէն աժանը։

Անձնապէս ալ համոզուելու համար այս ճշմարտութեան, կը բաւէ անգամ մը միայն այցելել գեղարանս։

Մեր գաւառացի հայ ազգակիցներուն դարմանումի համար մասնագէտ առաջնակարգ բժիշկներու պէտք ունեցողներուն ամէն դիւրութիւն [illegible]

Բիչ ատենուան մէջ յարգոյ հաւ կարող է կարճ ժամանակէն բուժել ամենահին ջերմամիզութիւնը (կուլթմիլիթեա) ֆրանկախտը, ամլութիւնը, առնական կարողութիւնը, ի հարկին ելեքտրաբուժութեամբ և Ռէօնտգէն ներարկումով։

Նոյնպէս կանանց արգանդի հիւանդութիւնները, դաշտանի խանգարումները, հաւումները և արանց դժուարամիզութիւնը, բրօսթաթ և միզամանի հիւանդութիւնները և քարերը (աւազախտ) կը բուժէ իր նորագոյն գործիքներու միջոցաւ, կատարելով անհրաժեշտ վիրաբուժական գործողութիւնները։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 1-6 (Ք. Ե.) Պագչէ Գաբու Համիտիյէ-Ապպիլի դէմ Ի. Թիւճեան դեղարանի վերի յարկը իր մասնաւոր սրահին մէջ։

ՎԱՐՁՈՒ ՍԵՆԵԱԿ
Բերա, Աղա ճամին քով, Րումէլի բասաժ, Թիւ 28 ապարդմանին մէջ պատուաւոր Հայ ընտանիքի մը կողմէ վարձուելիք կայ մաքուր ընդարձակ և կահաւորուած սենեակ մը չափաւոր գինով, փափաքողը դիմեն վերոյիշեալ հասցէին։

Տքթ. Տիգրան Թագօր
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շիշլի, Օսման պէյի դաղնինին մօտ, Նշանեան աքարթըմանին իր յարկաբաժնին մէջ։
Արանց և կանանց ինչպէս նաև տղայոց ամենազգի հին և նոր [illegible] երիկամներու, [illegible] կը դարմանէ։ [illegible]
Ուրբաթ օրերը մինչև կէսօր ձրի,

սարակութեան մօտ գտած ընդունելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «եւրոպական» կեդրոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մթերքը։ Թիւն կ'ընծայուի երբ դիմեն մեր դեղարանը։

Զուիցերիական պատուաստի ժամանում շաբաթը 2 անգամ.

Տրամադրելի վկայեալ հիւանդապահուհիներ

ԻՕՏ
Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և տկարակազմ տղայոց համար։
Որովհետև ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ Իոտ գործածուոր վիճակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար այժ չէ կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ալլահվէրտիի դեղարանը, Պահճէ Գաբու Եէնի Բօսթահանէ ճառաէսի։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէ»ի անօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին «Հանրային Գործակատարութեան ընկերութեան» սնուամբ ընկերութիւն մը կազմած է կարող օրէնսգէտ և ձեռնհաս անձնաւորութիւններէ բաղկացած, զոր կ'ստանձնէ թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դատական փոխանորդութիւնները, դատական և վարչական հետապնդումներ, զինուորագրութեան վերաբերեալ գործողութիւններ, թէմէթթիւի և կալուածական տուրքերու զեղչումները, դրամական փոխառութեան և առուծախի կալուածական միջնորդութիւնները, մասնաւորին խնդրանքները, վաճառատուններու պաշտօնեայի մատակարարութիւնը խիստ դիւրամատչելի վարձքով և կատարեալ ողջամտութեամբ։

Դիմել Պապ Ալի ճառաէ՛ի «Մանզումէ»ի խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անօրէն Ս. Թօքաթլեան էֆ.ի։

ՏՈՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՀՊԱԶ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՄԶԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Բարիզի Բժշկական համալսարանի [illegible] մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած և Բէնզ—Վէնի հիւանդանոցի մէջ երկար [illegible] Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր [illegible]

ՏՕՔԹ. ՌՈՒԲԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆ
ՔԷՕԹԱՀԷԱ
Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանէն, տաժամեայ Թաղապետական բժիշկ, մասնագէտ, ներքին և մորթային հիւանդութեանց։ Կը հրաւիրենք Քէօթահիոյ արգոյ հասարակութիւնը օգտուիլ յարգելի Տօքթօրին ներկայութենէն։
2—5

ՍԻՆԷՄԱ ՔՐԻԿԷՐ
Ամէն ցերեկ ժամը 3ին, և իրիկունը ժամ 9ին ու կիրակի և տօն օրերը երկու անգամ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին և 5ին։
Դեկտ. 22—25ի յայտագիրը

Ա. ՄԱՍ
1.— Դաշնակ
2.— Գոլոնիա (տեսարան)
3.— Երկու եղբայրներ (ողբերգ.)
4.— Բօլինէի նոր տարին (կատակ.
Բ. ՄԱՍ
5.— Դաշնակ
6.— Գերեզմանային լռութիւն (զգայացունց ողբերգութիւն 4 արար)
7.— Երկրորդ արարուած
8.— Երրորդ »
9.— Չորրորդ »
Գ. ՄԱՍ
10.— Դաշնակ
11.— Ֆրանսուա Բ.ի վերջին բաղձանքները (պատմական)
12.— Բօքէրի խաղամոլութենէն ապաքինած (կատակերգ.)
13.— Կասկածոտ ամուսինը

ԳԻՆ.— Առաջին կարգ 5 ղրուշ, Բ. կարգ 3 ղրուշ, տղայոց համար 1 ղրուշ.
Ամէն երեքշաբթի և շաբաթ ցերեկները մասնաւոր ներկայացում թրքուհիներուն համար։

ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ ԵՐԿՍԵՌ
ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ԳԱՐԹԱԼ
Եօթնամեայ Խոասարի
Հինգերորդ տարեշրջան

Վարժարանս նոր տարեշրջանէն սկսեալ Խոասրի վզրաւուած ըլլալով, դասարաններու կազմութեան համար այժմէն արձանագրութիւն արձանագրութիւն բացուած է մայրաքաղաքիս և շրջականերու, ինչպէս նաև գաւառացի աշակերտներու համար։ Կրթական նոր ծրագրի մը համաձայն մեծ խնամքով կ'աւանդուին Հայերէն, Թուրքերէն Ֆրանսերէն և Անգլիերէն իրենց խօսակցական լեզուով և խօսելու վարժութեամբ (բաւթիկ), նոյնպէս գիտութիւնները և ուսմանց անհրաժեշտ բոլոր ճիւղերը, մասնաւորաբար վաճառականութիւն, տամարականութիւն, տնտեսական և ասեղնագործական ձեռագործ, իսկ աղջիկներու համար ասեղնագործութիւն, կար և ձեւագիտութիւն տեսական և գործնական։

Գիշերօթիկները կը վայելեն մայրական խնամք, կանոնաւոր հոգածութիւն և ընտիր սնունդ՝ առողջապահիկ պայմաններով, Շէնք ընդարձակ, գեղեցկադիր և օդաւէտ ընդարձակ պարտէզով։
Հիմնադիր Տնօրէն
ԳԱՌՆԻԿ ԳԱԲԱՄԱՃԵԱՆ

ՏՕՔԹ Ք. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԾՆՆԴԱԲԱՇԽԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Պետական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, երիկամունքի (պէօպրէք), միզափամփուշտի բրօսթաթի բորբոքումներ, գէչ դարմանումէ յառաջ եկած ամորձիքներու ուռեցքներ, անկարողութիւն, ամլութիւն, բրօսթաթի վերաբերեալ բորբոքումներու համար Վիտիի նորանոր գործիքով մասած, արգանդի և ձուարաններու ակասութիւններ։

Գաղթականութեան համար սովորական դարմանումներու հետ Էռլիխի Սալվարսանի երակայի ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դիւրամատչելի գնով։

Բացի Վաւէժամնէն, իր դարմանումին տակ գտնուած հիւանդներուն Թարախի, մէզի, խուխի մանրէաբանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակէէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Եէնի Բօսթահանէ ճառաէսի Թիւ 4, Հայկ Ալլահվէրտի դեղարանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրեր ձրի։

ՏՔԹ. Գ. ՍՈՒՐԵԱՆ
Բժիշկ Ֆրանսական Հիւանդանոցին և Նախկին Տնօրէն-Բժիշկ Ֆրանկախտի հիւանդանոցին
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
Ֆրանկախտի, արանց և կանանց ծննդամիզական և վիրաբուժական հիւանդանոցին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ
Իր երկար փորձառութեան շնոր-

Սուլթան Պայազիտի կողմը մէկ սրճարան և մէկ ալ ճաշարան վարձու կը տրուի, ուզողը թող դիմէ «Մանզումէ»ի ընդհ. գործակալութեան, Պապը Ալի ճառաէսի։

ՏՕՔԹ. [illegible]
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
[illegible]

ԳՈՐԾԱՏԵՂ
Աղ Շէհիրի մեր նոր գործակալն է Յարութիւն էֆ. Խոյխաչեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հաշուական խնդրոց և «Մանզումէ»ի բաժանորդագրուելու համար։

ՏՕՔԹ. Գ. ՎԱՐԺԱՊԵՏԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
[illegible]

ԳԱՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԻ
ՄԷԿ ԱՆԳԱՄ ԷՆ ԲՈՒԺՈՒՄ
Տքթ. Յ. Ուղուրլեան
Բրոֆէսէօռ Էրլիխի վերջին անգամ գտած 606 Սալվարսան դեղերով կատարելապէս կը բուժէ հին և նոր գաղիական ախտերը, միմիայն մէկ ենժէքսիօնով. նաև կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ ջերմամիզութեան, միզամանի և երիկամունքի և բրօսթատի հիւանդութիւնները, ինչպէս նաև առնական անկարողութիւնն բոլորովին նոր մեթոտներով։ Իրեն դիմող հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր իր գործատեղին, Սիրքէճի, Թրամվէյի ճամբուն վրայ Ֆէզպիւսլուօնկարչատան առաջին յարկը։
Տանօթ.— Ամէն տեսակ գործողութիւններ մեզանքի և արգանդի հիւանդութեանց մասնաւոր խնամք։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ
ՏՕՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ
1908 [illegible]

ԼԵՅՏԻՆ ՓԱՇԱ, ՊԱԼԸ ՓԱՇԱ ԽՕՏՈՒՃԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ
ՎԱՀՐԱՄ ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ
Այս դեղարանը որ [illegible] ՄԻՋԱՏԱՄԵԱՆ [illegible]
ԿԸ ԲՈՒԺ ՆԵՄ ՄԸ ՓՈՐՁԵԼ
ԳԻՆԵՐԸ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԵՆ
ՏՆՕԹ.— Այս դեղարանը կը յանձնէ փոքր ու կարող բժիշկներ [illegible]

ԱԶԴ
ՑԵՂԱՑԱՒԵՐԸ
ՌՈՒՄԱԴԻԶՄԻՆՈՎ
ՊԷՅՔ Է. ԴԱՐՄԱՆԵԼ
Բաղաքական Բժշկական և Ընդհանուր Առողջապահական Ժողովէն արտօնեալ

Շատ մը երեւելի բժիշկներէ գործածութիւնը յանձնարարուած և ազգեցութիւնը բժշկական գիտութեան մը անկրկնելի եղող «Ռիւմաթիզմին»ը դրաէն գործածելով ընդհանուր յօդացաւերը (հին և երկարատեւ, սուր, յօդուածային, ջղային և զուտ ոսկրաջղային) ցաւերը յաջողութեամբ կը դարմանէ։

Տարիներով այս հիւանդութիւններէն տառապողները «Ռիւմաթիզմին»ին մէկ շիշին գործածութեամբ անգամ անոր գերազանց ազդեցութիւնը պիտի տեսնեն։

ՇԻՇԸ 7 ԴԱՀԵԿԱՆ Է

Արտօնատէր՝ գեղագործ Յակոբ Ս. Ուրֆանեան Գաթըը, Պոլսոյ կեդրոնատեղին է Դալթաղեան գեղավաճառանոցը։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնները 2 ղրուշ փոստի ծախքով միայն կ'ընդունուին։

ՄԵՐ ԴԱՇՏԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐԸ
[illegible]

— Հապա պզտիկ չանհ՞րը՝ զոր պիտի քաղենք արշաւանքէն։

— Թագաւորէն ետքը, պարոն, թագաւորին և արքունի աւագանիէն ետքը...

— Բէ՛հ, ձգեցէք, մեր տէր թագաւորին և աւագանիին անարժակը որքան ալ ընդարձակ ըլլայ, պէտք հեթանոսներուն հարստութիւնները այնքան շատ են որ մենք ալ, Փառք Աստուծոյ, մեր բաժինը հաւկաքաղ ընելու պիտի յաջողինք։

— Պիտի ապրի՛նք, պիտի ապրինք։

Բոլոր այս հարց պատասխանները կը հարձաւէին, ահագին քրքիջներու հետ խառնուած, սեղանին վրայ թառնցքի խիտ հարուածներով ստորագծուած։ Ցնծութեան մէջ էին և կը փափաքէին ցոյց տալ զայն։

— Մէկ խօսքով, ըսաւ Բարտէլլան, կիսաձայն, լամձներուս նայելով, այս խաչակրութիւնը, զինքը յարգող ամէն խաչակրութեան պէս, ուրիշ բան չէ եթէ ոչ ընդարձակ որսամաս մը, որմէ թագաւորէն սկսեալ մինչև այս... քաշերէն վերջինը, կը յուսայ պատուաւոր չափ մը քաղել։

— Միշտ այսպէս չէ՞, պատասխանեց Սէրվանթէս ուսերը թօթուելով.

— Ո՞վ է այն Թօրէրօն որուն մասին կը խօսին։

Սէրվանթէսը դիւրափոփոխ դիմագիծերը, լրջութեան և մելամաղձութեան արտայայտութիւն մը առին՝ որ ուժգնակի զարկաւ ասպետին ուշադրութեան.

— Տօն Սէզար կը կոչուի, առանց ուրիշ անունի, ըսաւ, վասն զի երբեք չի ճանչցած ոչ իր հայրը և ոչ մայրը։ Ուրիշները զայն կը կոչեն Էլ Թօրէրօ կ'ըսեն ինչպէս կ'ըսեն Թագաւորը. Ինչպէս որ բոլոր սպանիացիներուն համար մէկ թագաւոր կայ միայն, բոլոր Անտալուզցիներուն համար մէկ ցլամարտիկ կայ միայն

տաչքննութեան — սպանալիքին տակ է... և գիտեմ թէ անկարելի է որ Ֆրանսա յամրաբար խղդուի ձեր գժբախտ երկրին պէս։

— Ինչո՞ւ։

— Որովհետև ես չեմ ուզեր, ըսաւ Բարտէլլան պաղ կերպով։

— Դարձեալ Տօն Բիշօթին պէս խօսեցար, գոչեց Սէրվանթէս, որ, Բարտէլլանի ինչ ինչ պատասխաններուն վրայ, իրականութեան իմաստը կը կորսնցնէր ո՛վ գիտէ ինչ բանդագուշանքի մը վրան նստելու համար։

— Գիտեմ, շարունակեց Բարտէլլան— որ թերեւս չէր իմացած — գիտեմ որ կեանքս կը վտանգեմ այս ձեռնարկութեան մէջ, բայց հաւատացէք թէ շատ քիչ բան է ատիկա, եթէ խնդիրը միլիոնաւոր մարդկային էակներու փրկութեան վրայ է։

— Տօն Բիշօթի արժանավայել խորհո՛ւրդ, աքանչացաւ Սէրվանթէս։

Բարտէլլան երկվայրկեան մը անոր նայեցաւ տխուր ակ մը հեգնոտ գգուանքով, և զայն մոլորեալ տեսնելով երազի մը մէջ, ուսերը թօթուեց ըսելով.

— Եթէ այդպէս է, այդ Տօն Բիշօթը, որուն ականջները ինծի կը ցուցնէք ու կը ցուցնէք, ձեր բարեկամ Տօն Բիշօթը խե՛նթ է,

— Խե՛նթ։ Թերեւս... այո՛... գաղափար մը կուտաս ինծի, լա՛ւ... Պէտք է տեսնել... մրմնջեց Սէրվանթէս։

Եւ յանկարծ, իրականութեան վերադառնալով, ոտքի ելաւ, խորապէս խոնարհեցաւ ապշած Բարտէլլանի առջև և.

— Ամէն պարագայի մէջ, ըսաւ, անկեղծ մարդ մըն է և անկեղծ... Եւ կ'ուզեմ առաջարկութիւն մը ընել քեզի, ասպե՛տ։